

GLAS

umirovljenika

Glasilo Sindikata umirovljenika Hrvatske

Ožujak 2015. // Godina XXI.

ISSN 1331-3703 // Cijena 5 kn // Zagreb **Broj 219**

UVODNA RIJEČ

„Novi“ umirovljenici umiru prvi

Hrvatski umirovljenici su sve siromašniji, mirovine su im realno sve niže, a sada su dospjeli i na samo 39 posto udjela prosječne mirovine u prosječnoj plaći. No, da li se činjenica o sve većem jazu očekivane životne dobi u bogatim i siromašnim zemljama, može s makro razine preslikati i na mikro razinu? Jesu li zdravstvene nejednakosti doista takve da dvostruko više siromašnih umiru mladi od onih bogatih?

Tko umire prije: umirovljenik s visokom ili s niskom mirovinom? Možda nekome pitanje zvuči nesuvislo, no redovite statističke publikacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje omogućavaju i takav uvid.

Prošle godine mirovinu je zbog smrti prestalo primati 43.843 umirovljenika, od čega ih je 53,4 posto starosnih umirovljenika. Preminuli su imali prosječnu mirovinu od 2.128 kuna, dok kategorija tzv. starih umirovljenika (umirovljenih do 31. 12. 1998.), kojoj većinski pripadaju, ima prosječnu mirovinu od 2.517 kuna. Dakle, oni s mirovinama nižim za petnaestak posto od prosjeka umiru prije. Ništa čudno.

Hoće li to biti i sudbina većine tzv. novih umirovljenika, odnosno onih umirovljenih od 1. 1. 1999. godine, kad im je prevarom umanjena prva aktualna vrijednost mirovine (AVM). Stari umirovljenici su odlukom Ustavnog suda oštećeni za ono što su izgubili, jer se jedno vrijeme zbog ratnog stanja mirovine nisu usklađivale. Naknadno su im i mirovine poravnane posebnim zakonom od 1. 1. 2001. Sva ta povećanja nisu uzeta u obzir pri izračunu početne AVM u primjeni od 1. 1. 1999., pa bi današnja AVM trebala biti oko 20 posto veća.

Novi umirovljenici, koje HZMO u svojim statistikama uredno vodi odvojeno od onih „starih“, s pravom potražuju od vlasti da im preračunaju mirovine na bazi stvarne prve AVM. No, dok se Ministarstvo rada i mirovinskog sustava pravi nagluho, u Vladi niti ne shvaćaju o čemu je riječ. Ne čuju, ne vide, ne govore.

Hrvatska, slijedeći socijalnu politiku većine zapadnoevropskih zemalja pravi otklon od preraspodjele bogatstva. Ovo je greška, s obzirom da će posljedice tog zaokreta - povećanje nejednakosti u prihodima, slabljenje mreža socijalne sigurnosti i manji pristup zdravstvenoj zaštiti - na duži rok povećati nejednakost u zdravlju. I jednakost u smrti.

U OVOM BROJU:

3.

IZVJEŠTAJ IZ POTEKINOVIH SELA

Tko i zašto pljuje po umirovljenicima?

4-5..

KUDA IDE MIROVINSKI SUSTAV?

Ministar je izgubio kompas

6.-7.

I Istra protiv ekonomske zloporabe starijih osoba!

ZAUSTAVIMO
ZLOUPOTREBU
STARIJIH
OSOBA

8. - 9.

MEĐUNARODNI DAN ŽENA

Starije žene vrijede 60 posto starijih muškaraca?

Vodič HZZO-a

info.HZMO

*Svim čitateljima želimo
sretan Uskrs!*

Zbrka, a ne čisti računi

Na inicijativu Sindikata umirovljenika Hrvatske, na dnevni red 16. sjednice Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, održane 11. veljače, stavljeno je izvješće o postupku razdvajanja dijelova mirovine prema članku 80. Zakona o mirovinskom osiguranju. Uz svu dobru volju i razumijevanje Sindikata umirovljenika Hrvatske za obavljanje takvog kompliciranog posla, ovo što je učinjeno nije ono što se htjelo i što je podržano.

Podsjećamo da je SUH 9. srpnja 2013. uputio otvoreno pismo predsjednicima Vlade, Sabora i Republike, u kojem je naglasio kako je potrebno **razdvojiti mirovinske proračune za mirovine prema općim propisima i mirovine prema posebnim propisima (te i pojedinačne mirovine na prava prema općim i prema posebnim propisima).**

Nažalost, ono što je učinjeno od strane Ministarstva rada i mirovinskog sustava, te utemeljeno na nerazumljivim koeficijentima ugrađenima u članak 80. Zakona o mirovinskom osiguranju, nema veze s namjerom postizanja čistih računa, već stvara dodatnu zbrku i nezadovoljstvo. Dio problema na koji ukazuju i branitelji okupljeni u šatoru potiče baš od takvih zbrkanih računica MRMS-a.

S obzirom da je većina rješenja koja su odaslana umirovljenima prema posebnim propisima (za sada s odgodom od 6 mjeseci za branitelje) utemeljena na koeficijentima za koje ne postoje transparentne računice, koji su izračunavani na razini skupina/kategorija, a ne na individualnoj razini, rečena rješenja su utemeljena na povredama materijalnog prava, pogrešnog i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te s evidentnim povredama odredaba postupka.

Poznato je da su i SUH, ali i Hrvatska stranka umirovljenika, osobito njezin zastupnik Željko Šemper,

izrazito zagovarali potrebu individualnog razgraničenja individualnih mirovina na dijelove s posebnim i s općim dijelom, a nikako izračun na temelju skupnih koeficijenata, što dovodi do potpune zbrke. Nadalje, kako je jasno da su predviđene dva različita modela usklađivanja mirovina, onaj za umirovljenike ili dijelove mirovina koje su izračunate temeljem općih propisa, te za umirovljenike ili dijelove mirovina izračunatih na osnovu posebnih propisa, takva zbrka već u dogledno vrijeme uzrokovat će materijalna oštećenja dijela umirovljenika.

Jasna A. Petrović, predsjednica SUH-a na ovoj sjednici je **zatražila da se, kako bi se barem spriječilo ozbiljnije posljedice donese politička odluka da se usklađivanja mirovina svih kategorija umirovljenika u Hrvatskoj vrše na temelju istog modela.** Podsjećamo kako se sada neprecizno i najčešće pogrešno izračunat dio ili cijela mirovina prema posebnim propisima usklađuju prema posebnim (respektivnim) uvjetima u odnosu na tzv. radničke umirovljenike (mirovine se usklađuju ako je realni rast bruto društvenog proizvoda prema podacima Državnog zavoda za statistiku u svakom od tri prethodna uzastopna tromjesečja najmanje 2,0% u odnosu na isto tromjesečje prethodne kalendarske godine i ako je deficit državnog proračuna u istom razdoblju manji od 3%). SUH traži, osobito u uvjetima kad su mirovine cijelu 2014. godinu bile zamrznute, a u ovoj godini možemo očekivati rast na kapaljku, da se sve mirovine usklađuju po istom modelu. To nije podržano na sjednici Nacionalnog vijeća. SUH će stoga ići na pokretanje inicijative za izmjenu Zakona o mirovinskom osiguranju u tom dijelu, te na podnošenje zahtjeva za ocjenu ustavnosti članka 80. ZOMO.

Novi predsjedavajući, nove ideje

40. sjednica Koordinacije umirovljeničkih udruga i zajednica održana je 10. veljače u prostorijama glavne zagrebačke pošte. Bogati dnevni red okončao je uspješan rad dosadašnjeg predsjedavajućeg Želimira Malenice, kojom je prigodom izvršena i primopredaja novom predsjedavajućem Josipu Moseru iz Zajednice umirovljenika HEP-a. Moser je ujedno i novi član Nacionalnog vijeća, a njegov zamjenik bit će Hrvoje Dusper iz SUH-a.

Koordinacije je raspravljala o potrebi kreiranja nove deklaracije o slobodama i pravima umirovljenika i starijih osoba te je imenovala radu grupu, koja bi na bazi prethodne iz 2012. trebala biti osuvremenjena. Neke su kolege predložile da se ide na izmjenu Ustava kako bi se unijelo i pravo na mirovinu kao imovinsko pravo. Bilo je i ideja da se definira polazište pred sljedeće izbore, te i da se potakne desetak i više umirovljeničkih stranaka da se ujedine, no Željko Šemper iz HSU-a ocijenio je kako to nije realistično.

Na prijedlog Ante Gavranovića iz Matice zaključeno je da se izradi novi tekst deklaracije te da se u njoj definiraju univerzalna prava umirovljenika i starijih osoba.

Nastavit će se razrađivati četiri temeljne teme o kojima će se morati raspraviti na Nacionalnom vijeću, i to Zakon o sigurnosti prometa na cestama, domovi za umirovljenike financirani iz EU, te pitanja socijalne skrbi. Šemper je naglasio kako je vjerojatno da će se sa 65 limit dobi povećati na 75, te prihvatiti potvrda liječnika opće prakse o zdravstvenoj sposobnosti. Matica je već napravila nacrt novog Statuta usuglašen sa novim Zakonom o udrugama, a SUH je tek na početku tog posla.

Raspravljalo se i o problemu umirovljenika pri Rotalu, te se ocijenilo da će taj problem vjerojatno riješiti HSU. Web stranicu Koordinacija neće moći postaviti samostalno jer nema pravni subjektivitet, ali će se možda ići preko web stranice Matice.

Tko i zašto pljuje po umirovljenicima?

„Imamo prevelik udio starog stanovništva, a zastrašujuće je da je samo 17 posto ljudi u Hrvatskoj ispunilo uvjete za mirovinu. Ostalih 83 posto zapravo ne prima mirovine nego je riječ o socijalnim transferima. Isplata mirovina iz proračuna ključni problem hrvatskog proračuna“ - kazao je Božo Prka, predsjednik Uprave Privredne banke Zagreb, sudjelujući na Okruglom stolu za biznismene 2012. godine. To je čovjek koji je poznat po tome što je, kao ministar financija, 1995. godine doveo u Hrvatsku Josea Pineru, ministra u vladi čileanskog diktatora Pinocheta, kako bi u Opatiji promovirao odvajanje države od mirovinskog sustava. Zgodan mirovinski koncept potpune privatizacije mirovinskog sustava kakav ne postoji u Europi, te kojega se odrekao čak i Čile.

No, najgore je što ovaj bivši ministar i vječni bankovni menadžer talijanskog Gruppo Intesa, naprosto laže kad kaže kako je samo 17 posto pravih umirovljenika u Hrvatskoj, mada nikome nije jasno na što se odnosi taj postotak i jesu li po njemu pravi umirovljenici koji su umirovljeni sa 40 godina staža? Te bi se njegove metke u srce umirovljenika lako zaboravilo da one ne nastavljaju živjeti u usmenoj i internetskoj predaji. A sada ih ponavlja i Europska komisija. Pa da vidimo što je točno.

U Hrvatskoj je **44,66 posto tzv. starosnih umirovljenika** koji imaju vrlo nizak uvjet ostvarenog staža, od samo 15 godina (**SUH je predlagao da se odmah podigne na 20 godina, ali uz usporedno uvođenje tzv. naknade za starost građanima koji su stariji od 65 godina i ne steknu pravo na mirovinu**). Ti **starosni umirovljenici** imaju prosječni staž od 31 godine i 8 mjeseci te ostvaruju prosječnu mirovinu od 2.480,17 kuna, odnosno **78 kuna po godini**. Istdobno **tzv. prijevremeni starosni umirovljenici, kojih je samo 14,2 posto**, te za koje je uvjet staža daleko viši (35 godina za muškarce, a ove godine 31 godina za žene) imaju godinu rada plaćenu samo **65,4 kuna!**

Hajka na prijevremene umirovljenike je suluda, jer upravo oni daleko više i dulje uplaćuju u mirovinski fond. Ne samo da su penalizirani sa trajnim odbitkom, već je jedino njima ustegnuto pravo rada. Što bi se još moglo napraviti? Zabraniti bilo kakvo prijevremeno umirovljenje? Nije li to totalna glupost u zemlji s toliko niskom stopom radne aktivnosti starijih radnika i s toliko visokom stopom nezaposlenosti mladih? Je li onda u pravu Europska komisija koja kaže da je u RH previše prijevremenih mirovina? **Nije li previše starosnih mirovina stečenih uz minimalne uvjete** (prekatak broj godina rada) **ili, pak, uz posebne propise i uvjete** (oko 100 beneficiranih zanimanja)? **Nije li previše invalidskih umirovljenika koji čine čak petinu svih umirovljenih u RH (20,26 posto)?**

Rodonačelnik takve lažirane harange na umirovljenike je, vjerovali ili ne, osobno ministar rada i mirovinskog sustava Mirando Mrišć. On je svojim podređenima u Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje dao striktno upute kako trebaju kao prosječnu mirovinu u RH na web stranice i u službene spise stavljati samo onu koju su ostvarili umirovljenici koji su umirovljeni sa 40 i više godina radnog staža. Tako Ministar naređuje da prosječne starosna mirovina službeno iznosi 3.381,53 kn, a njen udjel u prosječnoj neto plaći u Republici Hrvatskoj za prosinac 2014. (5.716 kn) iznosi 59,16 posto. E, kad bi bilo tako, bilo bi super. No, prosječna mirovina u RH za taj isti mjesec iznosi samo 2.238,85 kuna, a što znači da je njezin udjel u prosječnoj

neto plaći iznosi samo 39,2 posto! Znači, pali smo ispod 40 posto, što je, prema konvenciji br. 102 Međunarodne organizacije rada minimalni standard relativne vrijednosti mirovine. Bravo, Ministre.

Predstavnici umirovljeničkih udruga zatražili su na Nacionalnom vijeću da se u službenim statistikama navodi točne, a ne lažirane podatke, ali ništa od toga. Ministar je izmislio, baš istom logikom kako je to u drugom slučaju učinio Božo Prka, neku ružičastu stvarnost. Ako laže domaćoj javnosti, ne može lagati europskoj, pa tako u službenim Eurostatovim tablicama vidljivo je da Hrvatska ima vrlo nisku relativnu vrijednost mirovine (dakle, mjerenu prema udjelu u prosječnoj plaći), pa je tako dospjela na četvrto mjesto od dna. Potempkinova sela ipak ne žive u Briselu.

Koji je, međutim, cilj Ministra kad lažira službene statistike? Da iznudi prihvaćanje daljnje smanjenja prava umirovljenika? Teško, jer još jedino što nije uspio realizirati u svojoj neoliberalnoj *agendi* je potpuno ukinuće prijevremenih mirovina. Sve ostalo je obavio po želji lobija financijske industrije. Sigurno ga zahvalno tapšu po ramenu. **Sad još treba uvjeriti umirovljenike da imaju mirovine za trećinu više nego što imaju, te javnost da „pravih umirovljenika“ ima manje od dvadeset posto, pa će Ministar postati Uspješni Ministar.** Tako će prikriti da je upornim inzistiranjem na daljnjoj privatizaciji mirovinskog sustava i individualizaciji rizika starosti hrvatske umirovljenike doveo do dna bijede, što, gle čuda, pokazuju neke europske i svjetske statistike.

Zar ne bi odmah trebao dati ostavku ministar za čijeg mandata svaki treći stanovnik Hrvatske stariji od 65 godina postane - siromašan i socijalno isključen? Zar ne bi trebao pokunjeno otići ministar kojemu je Hrvatska po ekonomskom statusu starijih osoba u godinu dana na svjetskoj ljestvici pala za 26 mjesta, te je sada prema indeksu Global Age Watcha za 2014. godinu zasjela na besramno nisko 67. mjestu, dok je život starijih stanovnika npr. Bjelorusije, Tadžikistana, Bangladeša i Paragvaja - kvalitetniji.

No nije Mrišć jedini. Eto dr. sc. Predraga Bejakovića iz Instituta za javne financije koji srčano analizira kako je pravih umirovljenika (onih sa 40 godina radnog staža?!) samo 13 posto, kao da su se oni s manje staža sami umirovili, a ne po važećim zakonima. Taj znanstvenik stalno zagovara drugi mirovinski stup, a sada priznaje kako će mirovine i s tim stupom padati.

Eto i vanzemaljca dr. sc. Gojka Bežovana, profesora socijalne politike, koji ovih dana poručuje: „Povećavanje mirovina ide iz državnog proračuna. Novac iz državnog proračuna, vidite, pripada svim građanima ove zemlje, a ne samo umirovljenicima. To sam osporavao s najkorjevljim predstavnicima umirovljeničkih udruga. Novac iz proračuna trebalo je koristiti za aktivne mjere politike zapošljavanja kako bi se tim zadržalo i integrirao dio ljudi koji ulaze na tržište rada i kako ne bi imali dualni sustav. Mi imamo dualni sustav. **Imamo građane koji imaju prava, a to su umirovljenici i čija se prava nezakonito povećavaju** jer se mirovine trebaju povećavati temeljem načela uzajamnosti i solidarnosti - ako padaju zarade, ako se smanjuje broj zaposlenih, s kime su oni solidarni? Oni su solidarni s ljudima u politici koji na takav način kupuju njihove glasove, koji s njima trguju.“ I zato Bežovan traži zamrzavanje mirovina, odmah.

Što reći nego: Bežovana za Ministra! Tko kaže da se najgore moguće već zbililo. Tko kaže da ne može i gore.

Ministar Mrišć je upornim inzistiranjem na daljnjoj privatizaciji mirovinskog sustava i individualizaciji rizika starosti hrvatske umirovljenike doveo do dna bijede, što pokazuju europske i svjetske statistike. Zar ne bi odmah trebao dati ostavku ministar za čijeg mandata svaki treći stanovnik Hrvatske stariji od 65 godina postane - siromašan i socijalno isključen?

Piše: Jasna A. Petrović, predsjednica SUH-a

* Potemkinova sela je fraza, koja označava nešto - što u stvarnosti ne postoji, već postoji samo kao privid i opsjena. Ova metafora nazvana je po ruskom vojskovođi i knezu Grigoriju Aleksandroviču Potemkinu koji je dao sagraditi pored puta lažna sela kulise, s lažnim seljacima (manekeni-ma), lažnim pastirima i lažnim stadima kako bi obmanuo caricu Katarina lažnom slikom brze i uspješne obnove.

KUDA IDE
MIROVINSKI
SUSTAV?

Ministar je izgubio kompas

Ministar rada i mirovinskog sustava Mirando Mrsić Mrsić 24. veljače o.g. na konferenciji o održivosti mirovinskog sustava u Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti ustvrdio je da je „Hrvatski mirovinski sustav fiskalno održiv, ali ga **treba dalje razvijati, posebice kroz povećanje izdvajanja za drugi mirovinski stup** kada Hrvatska ekonomski ojača“, te još jednom ponovio da će se mirovine i dalje redovito isplaćivati i da neće doći do njihova smanjenja. Ponovio je i svoju poznatu tezu kako Hrvatskoj nije problem nezaposlenost koja je na vrhu ljestvice EU, već da će Hrvatskoj nedostajati radna snaga pa ćemo je uvoziti. A naše mlade ćemo, valjda, i dalje izvoziti?!

Dakle, kaže ministar kako demografske projekcije pokazuju da će Hrvatska do 2060. godine imati pola milijuna stanovnika manje, pa bi se odnos umirovljenika i onih koji uplaćuju doprinose mogao izjednačiti, a porast broja umirovljenika se ne očekuje jer je povećana dob za odlazak u mirovinu. Pa ministar pred akademikima zaključuje kako bi „ekonomskim oporavkom trebalo jačati drugi i treći mirovinski stup, kako bi buduće mirovine iznosile 60-70 posto prosječne plaće“.

▶ Nostradamus iz Ministarstva mirovinskog sustava

Što je čitanje iz kristalne kugle prema ministru Mrsiću, jer je on konzultirao direktno Nostradamusa koji mu je rekao kako će „**mirovina iz prvog i drugog stupa za 65 godina života i 40 godina staža 2027. iznositi 5.100 kuna, a 2040. godine 8.960 kuna**, čime će za 20 posto bila veća no da ostavimo samo mirovinu iz prvog stupa“. Ako nije dozvao duh tog poznatog proroka, onda se zasigurno konzultirao s domaćim TV gatarama, vračarama i vidovnjacima, jer u trenutku kad je posve jasno da je njegov „sektor“ najlošije odradio reforme i počiva na neshvatljivoj količini neznanja i diletantizma, ministar i dalje samouvjereno uglednim akademikima konfabulira o drugom mirovinskom stupu. **Možda ministar ne čita astrološke prognoze, ali onda bespogovorno slijedi upute banaka koje i dalje „kuhaju“ svoje čarobne napitke u korist svoje zarade i dobrih bonusa.**

Dakle, konačno je u problematiku mirovinskog sustava uključena Akademija znanosti i umjetnosti kao suorganizator Konferencije na temu

„Održivosti mirovinskog sustava u Republici Hrvatskoj“, ali od uvodničara i nismo dobili ništa nova. Predsjednik Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti Zvonko Kusić pristojno je pozdravio punu dvoranu i naglasio kako održivost mirovinskog sustava ovisi o nekoliko faktora - ekonomskog, demografskog i političkog te da je svaki od njih slojevit i važan, te samo kad se svi faktori međusobno prožimaju, uz dobru volju aktera u sustavu i odgovarajućih institucija i političke volje, može iznaći rješenje“.

▶ Grupna recitacija sa Svjetskom bankom

Demografski izazovi i održivost mirovinskog sustava u Republici Hrvatskoj u interpretaciji doc. dr.sc. Ivana Čipina ukazali su na ozbiljnost teme, no općepoznato zagovaranje drugog mirovinskog stupa od strane dr.sc. Danijela Nestića (Ekonomski institut) poslužilo je samo kao uvertira u „konačnu presudu“ mr.sc. Zoran Anušića iz Svjetske banke s očekivanim naslovom „Budućnost višestupnog mirovinskog sustava u Republici Hrvatskoj“. O Anušiću je bolje ne pisati, jer čovjek radi ono što mora: prodaje financijske proizvode vladama koje nemaju dovoljno snage i utjecaja odbiti ih. Jer on, kao pravi vojnik financijskog lobija, ne odstupa od modela zacrtanog još davne 1999. godine. U maniri neoliberalnog predstavnika kazuje da „svatko treba imati mirovinu samo onoliko koliko je uplatio, bilo u prvi ili drugi mirovinski stup.“

Ministar je očito birao izlagače po kriteriju unisonosti, odnosno uniformnosti mišljenja, kako se ne bi javio netko s drukčijim razmišljanjem. Nestić je stoga izabran za govornika, a ne kojim slučajem Željko Lovrinčević iz istog instituta, koji, pak, ima drukčije mišljenje. Jadno, što drugo reći.

▶ Bez argumenata

Nestić tako svoju recitaciju o potrebi jačanja trostupnog sustava, odnosno drugog mirovinskog stupa, dopunjuje potrebom uvođenja strožih kriterija za prijevremeno umirovljenje i veće nagrađivanje dužeg rada, te bolje uređenje sustava beneficiranih osoba. Blagu dimenziju sućuti sa siromašnim hrvatskim umirovljenicima pokazao je ocjenom kako imamo neodgovarajući model usklađivanja mirovina, pa su one peniske.

Ipak, vratimo se ministru i njegovu slovu, jer on je taj koji bi trebao kreirati političku viziju u svom sektoru, te temeljiti njezinu realizaciju na analizama, simulacijama i argumentima. Procjene Ministra možda dobro zvuče, ali argumenti su mu vrlo tanki.

Točno je da će se broj zaposlenih, odnosno broj osiguravnika i dalje smanjivati, ali iz razloga koji bi itekako trebali biti poznati njegovom resoru rada, jer kratkoročno smo na vrhu europske ljestvice nezaposlenosti, uz Grčku, a dugoročno ne rješavamo problem crnog tržišta rada, kako u realnom sektoru, tako i tercijarnim djelatnostima.

▶ Nesigurni rad, sigurna emigracija

Da, dugoročno će se smanjivati broj radnika iz Hrvatske, upravo zato što ministar promovira nesigurni rad, pa tako 95 posto novozaposlenih žena dobiva posao s ugovorima na određeno vrijeme. Populacijska politika je nikakva. Zastupamo pravo na pobačaj kao jednu od temeljnih sloboda, ali ne i pravo na dijete koje je, među inim, zapriječeno upravo tzv. fleksibilnim i nesigurnim oblicima rada. Ima li naša zemlja populacijsku politiku potom će osigurati barem prostu reprodukciju (dvoje djece), a kamoli troje ili više djece?

Kakve šanse ima mladi bračni par? Stanuje kod roditelja u dvosobnom stanu, srećom imaju posao, ali na određeno vrijeme, a ugovor o radu se obnavlja mjesečno. Ali ako si slučajno zakasnio jedan dan na posao, bez obzira na razloge, ako si šefa krivo pogledao ili mu u bilo čemu protuslovio, ako si se razbolio i dobio temperaturu pa ostao jedan dan ležati kod kuće, ili žena zatrudni, nema šanse za obnovu ugovora o radu.

▶ Djeca zabranjena

Nadalje, radnik koji radi na određeno vrijeme nema šanse dobiti kredit za stan (s obzirom na stanje s bankama možda je i bolje). Mladi bračni par možda se i odluči uz prvu zaljubljenost imati jedno dijete, ali vrlo brzo ih lupi zbilja po glavi. Kako uz dijete dobiti posao, jer poslodavac prvo pita „mislite li u dogledno vrijeme imati dijete“, a kad čuje da već imate malo dijete, ljubazno se zahvali. Neki čak i traže da potpišete kako nećete kroz sljedećih pet godina imati djece.

K tome, društvo nije u cijelosti riješilo zbrinjavanje djeteta ni u prvom

Kakve šanse ima mladi bračni par? Stanuje kod roditelja u dvosobnom stanu, srećom imaju posao, ali na određeno vrijeme, a ugovor o radu se obnavlja mjesečno

Piše:
Ivo Marjanović
predsjednik Odbora
SUH-a za mirovinska
prava i sustav

smjeni, a o drugoj i trećoj nema ni govora. Kamo s djetetom ako se razboli (a ne postoji baka servis)? Bolovanje više ne produžuje ugovor o radu. To su samo neki razlozi, oni sistemski.

Međutim, postoje i financijski problemi. Uzdržavanje djeteta u današnjoj ekonomskoj situaciji postaje nemoguće, jer uz nesigurne poslove imamo i mizerne plaće, a dječji doplatk ne pokriva ni mjesečne pelefne, a kamoli ostale potrebe djeteta. A Država šuti kao da se to nje ne tiče, Vlada se čudi kako je u 2014. godini rođeno 39.000 djece, a 52.000 stanovnika je umrlo.

Umjesto promicanja pronatalitetne politike, ministar koji je izgubio kompas spominje mogućnost uvoza radne snage. Stanimo pred ogledalo, pogledajmo se i zapitajmo: kako si ministar dopušta uopće izgovoriti takvo rješenje? Neki poslodavci čak trljaju ruke nadajući se da će uvozna radna snaga biti još jeftinija nego domaća, da će outsourcing biti uobičajen, a prekarni rad pravilo.

▶ **Podjela siromaštva?**

Izborili smo se za svoju Državu. No, što je to Država. Je li to zemlja? Jesu li to granice, ili je Država zajednica u kojoj žive ljudi, njezini ljudi koji su ravnopravni bez obzira na vjeru i naciju, koji su zaposleni, čiji standard raste, gdje postoji pozitivan godišnji prirast stanovništva i gdje vlada zadovoljstvo. Ili, da su socijalne razlike male, a bogatstvo ili siromaštvo pravednije podijeljeno.

Ministrove procjene o plaćama i mirovinama 2027. i 2045. godine temeljene su samo na trendovskim pretpostavkama, ne računajući rezidualni utjecaj domaće i briselske politike. Graditi politiku rasta plaća s drugim mirovinskim stupom u uvjetima koje već sada imamo je neprimjerena. Minimalna plaća je nešto viša od 3.000 kuna. Prosječna je plaća, pak, 5.533 kune (koju ne doseže čak 62 posto zaposlenih), što znači da bi mirovina iz drugog stupa, uz kapitaliziranu dobit od 20 posto po isteku 40 godina ulaganja i navršene 65. godine života, iznosila tek 359 kuna mjesečno za minimalnu, odnosno 951 kunu ako je osiguranik imao prosječnu plaću. Tek plaća duplo veća od prosječne pa naviše ostvarit će značajniju mjesečnu mirovinu od 1.901 kunu!

Zašto i kome ministar farba oči? Ta nije moguće da on doista vjeruje svojim bankarskim savjetnicima? Da doista misli kako je drugi stup budućnost, te da će se povećanjem izdvajanja za drugi stup od 5 posto na 8 ili 10 posto poboljšati održivost mirovinskog sustava?

KAKAV JE STAV SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Sindikata umirovljenika Hrvatske pozdravlja optimističke ocjene fiskalne stabilnosti isplate mirovina, no ipak postoji određeni strah kako uz ovakvu politiku vođenja mirovinskog sustava s dva obavezna mirovinska stupa teško može opstati.

SUH je već nekoliko puta upozoravao da je nelogično da u vrijeme kad je prema mnogim ekonomistima situacija vrlo ozbiljna ili čak dramatična, kad je zaduženost visoka, te postoji toliki nerazmjer u državnom proračunu između prihoda i rashoda, mi i dalje glavinjamo istim putem kao drogirani. Zašto su Slovenija i Češka izabrale drukčiji put, dobrovoljne mirovinske fondove drugog stupa? Zašto su Poljska, Slovačka i Mađarska praktički ukinule obvezni drugi stup? Zašto su ga sve baltičke zemlje i Rumunjska zamrznule, a Bugarska upravo raspravlja o reformi? Svi pametni, a mi tvrdoglavi? Ili svi glupi, a mi jedini pametni?

Za mirovine je u 2014. godini isplaćeno 36,37 milijarde kuna, od doprinosa je prihodovano 22,33 milijarde kuna, a na teret proračuna isplaćeno 14,46 mlrd. kuna. Istovremeno je u drugi mirovinski stup uplaćeno od doprinosa 5,2 mlrd. kuna.

Dakle od doprinosa je ukupno (za I. i II. mirovinski stup) prihodovano 27,53 milijarde kuna, a ostatak od 8,72 mlrd. je na teret proračuna.

Upravo 5. ožujka 2015. u medijima je obznanjeno da se Hrvatska ponovno zadužila za 1,5 mlrd. eura ili 11,5 mlrd. kuna uz kamatu od 3 posto. U isto vrijeme mirovinski fondovi uložili su više od 70 posto svoje imovine u državne obveznice uz kamatu od 6 i više posto te su u 2014. godini zaradili oko osam milijardi kuna. Nije teško izračunati koliko bi država platila manje kamata da se zadužila drugdje, a ne kod „hrvatskih“ mirovinskih fondova. Neto imovina svih mirovinskih fondova krajem 2014. godine iznosi više od 66 mlrd. kuna.

Kad se poslože sve ove brojke proizlazi da mirovinski fondovi kroz obvezni drugi mirovinski stup jednostavno guraju ovu državu u propast. I normalno pitanje je - tko je tu lud ili tko radi i u čijem interesu?

Ponavljamo, u interesu sadašnjih umirovljenika i zbog sigurnosti njihovih mirovina, u interesu stabilnosti proračuna i njegove uravnoteženosti, kao i smanjenje duga; u interesu budućih umirovljenika koji štete u drugom mirovinskom stupu a imaju plaće niže od tisuću eura mjesečno, ovakav drugi mirovinski stup treba ukinuti ili barem suspendirati na duže vrijeme, a sredstva iz drugog stupa vratiti tamo gdje su uzeta, u prvi mirovinski stup međugeneracijske solidarnosti. Ona nikad nisu bila privatna štednja, već novac oduzet iz javnih fondova. Kad će to neka vlada priznati i dati Hrvatskoj šansu ekonomskog oporavka?

SSSH: DRUGI STUP UZROK, A NE RJEŠENJE PROBLEMA!

U priopćenju medijima Mladen Novosel, predsjednik Saveza samostalnih sindikata Hrvatske, 25. veljače je, u povodu izjava ministra rada i mirovinskog sustava u kojima hvali održivost hrvatskog mirovinskog sustava, te kao dugoročno rješenje najavljuje povećanje izdvajanja u drugi mirovinski stup, podsjetio da se, kao i sve ostale sindikalne središnjice, prilikom rasprave o novim mirovinskim zakonima krajem 2013. suprotstavio bilo kakvom jačanju drugog stupa, a posebno takvom kojem ne bi prethodila duboka analiza i široka rasprava o posljedicama njegovog uvođenja.

Nasuprot tvrdnjama ministra, istina je da drugi stup ne može riješiti temeljne probleme mirovinskog sustava RH, te da je preusmjeravanje jedne četvrtine doprinosa u drugi stup upravo jedan od glavnih razloga njegove trenutne fiskalne neodrživosti (zbog čega si takvu mjeru nisu mogle priuštiti ni države znatno bogatije od Hrvatske). Neovisno o rezultatima poslovanja mirovinskih fondova, činjenica je da individualna kapitalizirana štednja sama po sebi ne može riješiti problem nepovoljnog omjera osiguranika i korisnika mirovina, odnosno demografskog starenja stanovništva.

Iako su nedavne izmjene Zakona o obaveznom mirovinskom osiguranju sadržavale određeni broj pozitivnih koraka, nisu donijele rješenje temeljnih problema sustava, a posebno u pogledu osiguravanja sigurnih i adekvatnih mirovina za današnje mlade radnike. Budući da dobar dio mladih radi u atipičnim i prekarnim oblicima radnih odnosa, te se često nalazi u razdobljima dugotrajne nezaposlenosti, uslijed čega su u neodgovarajućoj mjeri pokriveni sustavom mirovinskog osiguranja, jačanje vezivanja mirovina uz uplaćene doprinose (a to je izravna posljedica jačanja drugog stupa) osudit će ih na niske mirovine i siromaštvo u starosti.

Ovom prilikom još jednom podsjećamo da je model mirovinske štednje u drugom stupu kakav je uvela Hrvatska u suprotnosti s europskim socijalnim modelom i mirovinskim sustavima starijih članica EU. Uz to, sadašnji je trend u novim članicama koje su ovakav model uvele upravo suprotan — većina tih zemalja teži smanjivanju ili zamrzavanju uplata u drugi stup.

Dugoročno rješenje održivosti i adekvatnosti hrvatskog mirovinskog sustava moguće je ostvariti jedino povećanjem stope zaposlenosti, rastom plaća i eliminacijom rada na crno, te ponovnim jačanjem prvog mirovinskog stupa i pronalaženjem novih modela financiranja javnog sustava mirovina.

Starije žene vrijede 60 posto starijih muškaraca?

Mirovine su važan pokazatelj ekonomske nezavisnosti starijih žena, ali su one, nažalost, najčešće u kategorijama onih s nižim mirovinama. Posljedica je jasna: na jednog siromašnog umirovljenika, dolaze dvije siromašne umirovljenice!

U oči ovogodišnjeg obilježavanja Međunarodnog dana žena, Europska komisija je ponovila svoje čvrsto opredjeljenje za borbu protiv spolnih nejednakosti, posebno naglasivši kako čak 76 posto europskih građana smatra da ta borba treba biti na čelu liste prioriteta. Prema posljednjim podacima Eurostat je potvrdio kako je zarada žene po satu u EU niža za 16,4 posto od muške satnice. Drugim riječima, na svaki euro muškarca, žena zaradi 84 centa.

Godišnje izvješće EK je povuklo kako je nemoguće podcijeniti potencijal 50 posto europske populacije, te da unatoč tome što se ostvario stanoviti progres u spolnoj ravnopravnosti, to je još uvijek nedovršen posao. Žene su i dalje podzastupljene u biznisu i politici, a izložene su i dalje fizičkom i seksualnom nasilju. Vera Jourova, povjerenica EU za pravdu, potrošačka prava i rodnu ravnopravnost, naglasila je kako je to problem broj jedan s kojim se EU mora suočiti.

Ekonomska nezavisnost Vs siromaštvo

Zanimljivi su rezultati ovogodišnje Eurobarometrove ankete, jer čak 91 posto Europljana drži kako je nejednakost muškaraca i žena moguće „popraviti“ tek kreiranjem pravednijeg i poštenijeg društva. Da bi žene bile ravnopravnije, moraju biti i ekonomski nezavisnije. Nadalje, kad je riječ o nasilju nad ženama te razlikama u primanjima, to su dvije tope teme za hitne mjere.

Zanimljivo je, međutim, da posljednjih dekada dolazi do određenih poboljšica glede jaza u plaćama, ali je prestrašno koliko je visok rodni jaz u mirovinama, jer je on dosegao prosjek od čak 39 posto. S obzirom da je danas vjerojatnije da će žena biti više obrazovana od muškarca (npr. više od 60 posto diplomiranih su ženskog spola), ostaje pitanje zbog čega i dalje imaju niža pri-

manja od muškaraca.

No, u europskim zemljama je pitanje rodnog aspekta u donošenju različitih strategija i politika redovito na dnevnom redu, što nije slučaj u Hrvatskoj. Teško je zaboraviti nedavnu raspravu o provedbenom programu Nacionalne strategije za borbu protiv siromaštva, kad je primjedba predstavnice Sindikata umirovljenika Hrvatske kako je potrebno redefinirati različite mjere iz rodnog aspekta, od strane zamjenika ministra rada i mirovinskog sustava Božidara Štubelja stigao komentar s podsmjehom i iskrenim čuđenjem. Potonji nije shvatio zašto bi se uopće tražilo ikakve podatke o ženama i muškarcima, kad je siromaštvo - siromaštvo i treba se boriti protiv njega.

Takva niska razina rodne osvijestjenosti doista šokira, jer bez detaljne anamneze i identifikacije skupina siromašnih, nije moguće izraditi niti adekvatne mjere za borbu protiv siromaštva. Danas se provode široka marketinška istraživanja da bi se kreirao npr. sapun (okrugli, roza, bio?), a kod nas se mjere politika unificiraju. I tu je tajna njihove neuspješnosti.

Kako priznati neplaćeni rad žena?

Mirovina je zamišljena kao svojevrsna kompenzacije za prethodni rad. Kako su žene velikim dijelom angažirane u području neplaćenog rada, npr. u skrbi o djeci, starijima, invalidima, njihove su mirovine niže i zbog njihovih isprekidanih karijera. Postoji mirovinski sustavi u pravilu ne ugrađuju kompenzacijske mjere za takav rad žena, osim za djecu i u rijetkim zemljama i za skrb o starijima.

Dva su temeljna problema koja su pogoršala položaj žena u mirovini. Naime, nakon što su neke države s javnih prvih stupova mirovinske međugeneracijske solidarnosti skrenule i na mirovinsku štednju drugog stupa ili profesionalne mirovine, to je di-

rektno vodilo ka smanjivanju ženskih mirovina. Poticanje individualne odgovornosti za sigurnost u starosti i privatizacija mirovinskih sustava definitivno šteti slabijima, a to su svi oni, koji poput žena, imaju niža primanja. Čvrsto povezivanje visine mirovine s visinom uplaćenih doprinosa, bez dovoljno snažnih mehanizama solidarnosti i redistributivnosti, štetno je za ženske mirovine.

Kao odgovor demografskim izazovima, mnoge su takozvane države blagostanja otišle ka privatizaciji i marketizaciji mirovina kako bi ojačali njihovu održivost. Privatizacija mirovinskog dohotka vodi s dominantno javnih mirovinskih sustava ka multistupanskoj arhitekturi financijskih proizvoda izgrađenih kao mahom individualnih ili kompanijskih shema. Sve se usmjerava na logiku tržišta i preostali javni stupovi se nastoje oslabiti. U pozadini svega stoje financijske institucije i bankarska industrija, a žene plaćaju najveći ceh. Liberalna tržišna ekonomija ili čak i neke koordinirane tržišne ekonomije poput Nizozemske ili Švicarske, kao i većina nordijskih zemalja, polako se priklanjaju multipilarnoj strategiji, najčešće na dobrovoljnim modelima, dok su kroz kraće vrijeme post-komunističke zemlje u EU bile navučene na prihvaćanje obveznih drugih mirovinskih stupova kapitalizirane štednje. No ispada da su kratkoročno problemi riješeni takvim modelom, da bi dugoročno stvorili još višu razinu nesigurnosti te socijalne i političke neodrživosti.

U socijalizmu veća ravnopravnost?

Dakle, to da muška penzija iznosi jedan euro, a ženska samo 60 centi, doista je nepojmljivo sramotna činjenica s kojom se Europska unija suočava tek posljednje tri godine. Autorica ovog teksta pamti kad je kao predsjednica Ženskog komiteta FERPA-e (Europske federacije za umirovljeni-

Piše: Jasna A. Petrović, predsjednica SUH-a

ke i starije osobe) u dvorani Europske komisije izlagala o strašnom jazu između muških i ženskih mirovina, te je generalni tajnik FERPA-e dojurio i inzistirao da se umjesto 40 posto jaz smanji na oko dvadeset posto, jer točnim računicama nije niti želio niti mogao vjerovati.

Ipak, nije u svim zemljama ista priča. U Estoniji (4%), te većini post-socijalističkih zemalja, jaz je daleko manji, dok je u krajnje liberalnim ekonomijama poput Luxembourg (43%) ili Njemačke strašno visok (45%).

Mirovine su važan pokazatelj ekonomske nezavisnosti starijih žena, ali su one, na žalost, najčešće u kategorijama onih s nižim mirovinama. Posljedica je jasna: **na jednog siromašnog umirovljenika, dolaze dvije siromašne umirovljenice!**

Koji su sve razlozi takvim razlikama? Na prvom mjestu su kraće radne karijere žena zbog skrbi o obitelji, ali i daleko veći broj žena koje se zapošljavaju na tzv. fleksibilnim radnim mjestima.

Rad na određeno ili skraćeno vrijeme, niske plaće i manje kvalitetni poslovi. Tu je i problem niske stope zaposlenosti žena i nedostatak mehanizama *creditinga* (kompenzacije) za neplaćeni rad u skrbi. Privatizacija mirovinskog sustava također je poznat i presudan razlog. Udate žene imaju niže mirovine, kao i one koje imaju više djece. Kako vlade nastoje reducirati proračunske troškove, tako režu davanja za socijalnu zaštitu i redistributivne elemente mirovinskih sustava, npr. smanjuju minimalne mirovine.

Posljedica je poznata u vidu pojačanog siromaštva žena u starijoj dobi, osobito onih koje žive u samačkim domaćinstvima. U Hrvatskoj je poznato da je oko 60 posto žena u takvim domaćinstvima - siromašno.

Kako je moguće skrbiti o starijima? Kroz obitelj, tržište ili posredstvom države. U europskim državama dominantan je javni mirovinski stup kroz koji se država obvezuje poduprijeti starije. U nekim je zemljama mirovina u striktnoj relaciji s uplaćenim doprinosima, a u drugima je pravo svih građana. Svakako je važan i model tzv. državne naknade za starost („socijalna penzija“), kakav je bio obećan kroz Plan 21, ali je nažalost elita zaboravila na obećanje. Za žene je, naime, jako važno da mirovinski sustav

ima snažan javni mirovinski stup, da postoje i državne penzije, kao i jamstvo minimalne mirovine.

Povratak obitelji?

Iako je došlo do bitnih promjena u strukturi i povezanosti obitelji, neke vlade poput sadašnje u Hrvatskoj, pokušavaju ponovno jezičac na vagi preusmjeriti ka obitelji, pa uvode obvezu osiromašene djece i unuka na skrb o svojim precima, kao i obvezu siromašnih umirovljenika za alimentaciju unucima. Takav model je besmislen, nametnut i trebat će ga dubinski preispitati.

Što je, pak, razlogom da su ženske mirovine toliko niže u nekim zemljama, pa i u Hrvatskoj, koja ima neshvatljivo višu stopu siromaštva starijih, te veći rodni jaz u mirovinama, no što je to u većini postsocijalističkih zemalja. Možemo li dokučiti odgovor? Vrlo vjerojatno da se odgovor krije u neoliberalnim politikama promoviranih od prethodnih vlada, ali i od sadašnje tzv. socijaldemokratske vlade. Da, žene, osobito starije, plaćaju ceh.

Kako smanjiti toliki mirovinski rodni jaz koji starije žene katalpitrira izravno u siromaštvo? Prvo, niz je mjera potrebno poduzeti u području zaposlenosti, dakle, u radnoj dobi. Žene moraju ostvariti ekonomsku nezavisnost i doseći stopu radne aktivnosti od 75 posto. Vlade moraju razvijati socijalne i fiskalne politike koje neće počivati na obitelji s jednim hraniteljem, već stimulirati rad oba partnera.

Potrebno je osigurati dobro obrazovanje za mlade, kvalitetna i sigurna radna mjesta, što manje skraćenog rada, društveno razvijen sustav skrbi o djeci i usluga, te suzbiti različite oblike diskriminacije žena, osobito onih u fertilnoj dobi kojima prijeti otkaz ukoliko ostanu trudne. Skraćeni rad je temeljni razlog visokog penzijskog jaza u Njemačkoj i Nizozemskoj, Austriji i Luxembourg (jer u njima 30 do 70 posto žena radi u skraćenom radu).

Kakav mirovinski sustav za žene?

Mnogo toga se mora i može učiniti i u mirovinskim politikama. Na prvom su mjestu minimalne mirovine jer u društvima gdje one postoje u stvarnosti, a ne samo kao hrvatska inačica najniže mi-

rovine, starije žene imaju niže stope siromaštva. Također, zbog žena koje nisu mogle ostvariti mirovine zbog skrbi o djeci i starijim, potrebno je osigurati tzv. socijalne mirovine, kakve imaju brojne zemlje.

Redistributivni elementi u mirovinskih formulama trebali bi oslabiti link između uplaćenih doprinosa i mirovina, pa se takvim modelima podržava umirovljenje na bazi npr. najboljih deset godina, kako je to bilo i u Hrvatskoj ili Švedskoj ili na način da se kompenziraju razdoblja niskih primanja do visine prosječnih.

Za očekivati je da će se u mirovinskim sustavima konačno priznati i neplaćeni rad žena i socijalne usluge koje pružaju u zajednici, pa će se time spriječiti njihovo osiromašenje. Kompenzacija za takva razdoblja rada su neophodna i mnoge su države započele izražavati taj udjel rada u svojim budžetima.

Prvi javni mirovinski stup pogoduje ženama. Drugi mirovinski stup kapitalizirane štednje, hajdemo ponoviti, direktno šteti ženama, dovodi ih u siromaštvo i rizičan je za njihovo zdravlje. Neophodno je i imati kvalitetne modele usklađivanja (indeksacija) mirovina, jer i oni najdirektnije utječu na smanjivanje rodnog jaza u penzijama. Dakako, obiteljske mirovine trebaju biti proširene i na razvedene ili vanbračne partnere, a sustavi solidarnosti ojačani.

U protivnom, ako hrvatski političari neće postati rodno osjetljivi i preispitivati svoje politike i iz rodne perspektive, Hrvatska će tonuti u siromaštvo, socijalne, dobne i rodne razlike, a bijeda sijedih glava će biti nešto svakodnevno.

”
Mnogo toga se mora i može učiniti i u mirovinskim politikama. Na prvom su mjestu minimalne mirovine jer u društvima gdje one postoje u stvarnosti, a ne samo kao hrvatska inačica najniže mirovine, starije žene imaju niže stope siromaštva

I Istra protiv ekonomske zloporabe starijih osoba!

ZAUSTAVIMO
ZLOUPOTREBU
STARIJIH
OSOBA

Milan Tomičić je posebno napomenuo, i tijekom izlaganja nekoliko puta ponovio, da se treba temeljito informirati prije potpisivanja bilo kakvog ugovora, te potražiti pomoć i savjet prije nego već bude prekasno

Sindikata umirovljenika Hrvatske je na konferenciji za novinare, održanoj 21. siječnja u prostorijama SSSH u Radničkom domu u Zagrebu, i službeno krenuo u kampanju protiv ekonomskog zlostavljanja starijih, u sklopu projekta „Zaustavimo zlopotrebu starijih osoba!“. Projekt provodi u suradnji s Vladinim uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, a konferenciju je tada otvorila predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović, naglasivši kako **Sindikatom nastoji zaustaviti veliku otimačinu nekretnina koje su u vlasništvu starijih osoba.**

Iduća postaja našeg projektog tima bila je Istra, i to 17. veljače u Gradskoj knjižnici i čitaonici Pula, gdje se na press konferenciji prisutnima najprije obratio predsjednik Županijskog povjereništva SUH-a Istarske županije Vladimir Buršić, istakavši kako je ovaj projekt od posebne važnosti, ponajprije jer je u Hrvatskoj 18 posto osoba starije od 65 godina, a čak trećina te populacije živi u nezavidnoj financijskoj situaciji, budući da prosječna mirovina iznosi skromnih 2.238 kuna, što je otprilike 40 posto prosječne neto plaće. Okupljene povjerenike i aktiviste SUH-a, te goste, u ime Grada Pule pozdravila je i pročelnica Upravnog odjela za društvene djelatnosti Elvira Krizmanić Marjanović, a zatim i izlagatelj projekta, pravnik Milan Tomičić te psihologinja Biserka Budigam. Na konferenciji su, u okviru projektnih aktivnosti, predstavljeni edukativni video uradak SUH-a te informativni letak, nakon čega je uslijedila radionica „Kako prepoznati ekonomsku zlopotrebu starijih osoba“, ujedno i svojevrsni trening za pedesetak aktivista-volontera SUH-a.

ra, koje su dijelom i posljedice recesije te rastućeg siromaštva. Uz tradicionalne prijekave putem pravnih oblika poput oporuka, darovnih i prodajnih ugovora, ugovora o doživotnom uzdržavanju itd. - sve smo češće svjedočili i zlopotrebama instituta ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, koji je uveden 2006. godine.

Sindikata je tada uputio inicijativu Ministarstvu pravosuđa, u kojoj je zatražio izmjenu i dopunu Zakona o obveznim odnosima, te za očitovanje zamolio i Ministarstvo socijalne politike i mladih. Odgovor iz Ministarstva pravosuđa je brzo stigao, no zahtjevi su odbijeni. Međutim, SUH je dobio podršku Ministarstva socijalne politike, zatim i Pučke pravobraniteljice, a putem medija nastojimo osvijestiti i senzibilizirati javnost, te informirati osobito starije osobe, da nauče prepoznati ekonomsku zlopotrebu, iskorištavanje, zanemarivanje, ali i ostale oblike zlostavljanja kojima su možda izloženi.

U nastavku te borbe, SUH je na Natječaj za dodjelu bespovratnih sredstava udrugama za provedbu projekata u području zaštite, poštivanja i promicanja ljudskih prava za 2014. godinu, kojeg je 31. ožujka raspisao Vladin Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, prijavio projekt, koji je dobio gotovo maksimalan broj bodova, pa iako se radi o simboličnom iznosu od 20.000 kuna za razdoblje od 1. rujna 2014. do 30. travnja ove godine, projektni tim je pripremio bogat program aktivnosti.

Tako je 1. rujna 2014. pokrenut projekt „Zaustavimo zlopotrebu starijih osoba“, u kojem uz središnjicu SUH-a i Gradsko povjereništvo SUH-a Zagreba, kao izvršni partneri sudjeluju i podružnice iz Pule, Osijeka i Splita. Projektna aktivnosti uključile su izradu edukativnog video klipa od desetak minuta i informativnog letka u 5.000 kopija, edukaciju oko 200 aktivista-volontera za savjetovanje postojećih i potencijalnih žrtava nasilja na radionicama u gradovima-sudionicima, javnu prezentaciju videa i letka u tim gradovima, te njihovu distribuciju u 50 aktivnih podružnica diljem Hrvatske.

Piše:
Marina Tripović

Dvije godine borbe

Podsjetimo, SUH se još u siječnju 2013. godine upustio u otvorenu borbu protiv ekonomskog zlostavljanja starijih osoba, zbog sve češćih prijava slučajeva ekonomske zlopotrebe i financijskih prijeka-

VIDEO FILM

„Prevareni i poniženi“, produciran u sklopu kampanje SUH-a „Zaustavimo zloupotrebu starijih osoba!“, distribuiran je volonterima koji su završili radionicu u Zagrebu (21. siječnja) i Puli (17. veljače), a dostavit će se i brojnim lokalnim TV stanicama. U filmu, koji je realiziran prema tekstu Jasne A. Petrović, a snimio ga je i režirao Damir Kantoci, prezentirani su i slučajevi zloporabe. Video uradak dostupan je na internetu svima zainteresiranima, a možete ga pogledati na sljedećem linku: <http://youtu.be/RgZfeQ6VkvA>

Pravnik SUH-a: Obratite nam se prije nego bude prekasno!

Brojni polaznici radionice u Puli iz svih dijelova Istre su vrlo aktivno sudjelovali. Prvu temu, kao i na zagrebačkoj radionici, otvorio je Milan Tomičić, voditelj besplatnog Pravnog savjetovališta SUH-a, ujedno i zamjenik predsjednice SUH-a, koji je održao prezentaciju o najčešćim pravnim oblicima ekonomske zloupotrebe starijih, te kako ih prepoznati i što poduzeti.

Radi se o sve češćim ugovorima o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, te ugovorima o prodaji i darovanju. Upozorio je prisutne da je njihova imovina, tj. nekretnine, ujedno i njihova mirovinska štednja, te da nipošto ne potpisuju ugovor koji im se nudi bez da su ga prvo detaljno proučili, a za pomoć se mogu obratiti i besplatnom pravnom savjetovalištu SUH-a. Detaljno je obrazložio osnovnu razliku između ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, a to je zapravo trenutak prelaska imovine s primatelja uzdržavanja na davatelja uzdržavanja. Kod ugovora o doživotnom uzdržavanju imovina prelazi na davatelja uzdržavanja u trenutku smrti primatelja, dok kod ugovora o dosmrtnom uzdržavanju imovina prelazi u ruke davatelja odmah po sklapanju ugovora.

- Ne potpisujte ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, to je najkraći put do gubitka vaše mirovine! No ako ste ga ipak odlučili sklopiti, detaljno pročitajte i pročitajte ugovor, konzultirajte se sa stručnom osobom, nazovite naše Pravno savjetovalište. Zatražite da se ugovorom prijenos vlasništva u korist davatelja uzdržavanja odgodi na duže vrijeme - najmanje na 5, 10 i više godina, i nipošto ne dajte cjelokupnu imovinu, već njezin dio, kako biste se osigurali da prodajom te imovine možete riješiti druge probleme, upozorio je Tomičić, te posebno napomenuo, i tijekom izlaganja nekoliko puta ponovio, da se treba temeljito informirati prije potpisivanja bilo kakvog ugovora, te potražiti pomoć i savjet prije nego već bude prekasno.

PRAVNO SAVJETOVALIŠTE

Pravno savjetovalište SUH-a je, nakon otvorenja službene kampanje i objavljivanja informacije na brojnim portalima te gostovanja na televizijskim i radio postajama, pod udarom brojnih prevarenih umirovljenika. Dnevno nam stiže i po desetak poziva i dopisa, a mnogima je teško pomoći jer su prevare već pravomoćno zaključene. SUH će stoga kompletnu dokumentaciju dostavljati i Uredu pučke pravobraniteljice. Obratite nam se prije nego bude prekasno! 01/4655111/ kućni 244.

Nemojte šutjeti i trpjeti - potražite pomoć!

U drugom dijelu projektne radionice psihologinja Biserka Budigam, ujedno i potpredsjednica SUH-a, održala je predavanje je o najčešćim oblicima zlostavljanja i posljedicama koje ima po stariju osobu, te psihosocijalnoj pomoći i savjetovanju. Napomenula je kako je zlostavljanje starijih osoba često skriven fenomen i tek ga se onedavno prepoznaje priznaje, a mnoge žrtve same sebe ne prepoznaju kao žrtvu. Ako se i prepoznaju, uvjeravaju se da su same krive za zlostavljanje, osjećaju sram, ali i strah od mogućih posljedica.

Zlostavljanje može biti financijsko ili materijalno, fizičko, psihičko, ali i duhovno - korištenje vjere i duhovnosti starije osobe u smislu manipuliranja te ismijavanja njihovih vjerovanja. Spomenula je i jedno od prvih istraživanja o izvrnutosti starijih osoba nasilju u obitelji, provedeno na poticaj Vijeća Europe u 21 zemlji 1991. godine, koje je pokazalo da je čak 8 posto starijih osoba izvrtno nasilju u obitelji, a uzmemo li u obzir i zanemarivanje te materijalno iskorištavanje, taj broj je zasigurno i mnogo veći. Nasilje, bez obzira na oblik, najčešće se odvija u krugu obitelji, a najčešće žrtve su žene, i to čak i do 70 posto!

U Hrvatskoj, nažalost, sustavnih praćenja položaja starijih osoba u društvu i obitelji nema. Posljedice zlostavljanja mogu biti dalekosežne - narušeno fizičko i psihičko zdravlje, ugrožena materijalna sigurnost, osjećaj gubitka kontrole nad životom, strah, krivnja, izolacija, povlačenje u osamu, depresija, suicidalne misli, a u pojedinim slučajevima i smrt.

- Imate se pravo suprotstaviti i potražiti pomoć, a SUH vam uz besplatno pravno savjetovalište, nudi i psihološku pomoć, stoga nemojte oklijevati, već nam se obratite!, kazala je Budigam.

U ožujku - Osijek!

Nakon prvog službenog projektog događanja u Zagrebu, i sada u Puli, projektni tim 11. ožujka kreće put Osijeka, a posljednja postaja bit će Split, i to 1. travnja. O tome ćemo, kao i do sada, informirati u Glasu umirovljenika te na web stranici SUH-a (suh.hr), a o tijeku projekta bit će riječi i u raznim drugim medijima, stoga SUH poziva sve zainteresirane: i dalje pratite našu kampanju, informirajte se, širite glas o ovome projektu i naravno - obratite nam se!

SUH se u siječnju 2013. godine upustio u otvorenu borbu protiv ekonomskog zlostavljanja starijih osoba, zbog sve češćih prijava slučajeva ekonomske zloupotrebe i financijskih prijevара, koje su dijelom i posljedice recesije te rastućeg siromaštva

Najčešća pitanja potrošača - savjeti iz prve ruke

Piše: *Mirjana Pavačić-Pender*
glavna tajnica Sindikata umirovljenika
Hrvatske

1. Kupili ste proizvod (tehnički uređaj) na kojem ste nakon nekog vremena uočili kvar (ne funkcionira onako kako bi trebao ili uopće ne radi). Prilikom kupovine predan vam je jamstveni list (garancija) za ispravnost prodanog proizvoda. Što možete učiniti, koja su vaša prava?

Ako kupljeni proizvod nije ispravan ili ne funkcionira kako bi trebao, obratite se izravno trgovcu od kojeg ste kupili proizvod sa zahtjevom da vam popravi proizvod.

Proizvod trebate dostaviti trgovcu koji će proizvod otpremiti do mjesta gdje se treba servisirati (popraviti) i popravljeno proizvod (ako je proizvod moguće popraviti) dopremiti u trgovinu ili na vašu adresu (o mjestu dopreme popravljenog proizvoda možete se dogovoriti s trgovcem).

Ako se proizvod ne može popraviti, trgovac vam treba predati isti takav novi proizvod.

Ako trgovac ne može predati isti takav novi proizvod (nema ga više u ponudi ili tome slično) može vam ponuditi proizvod sličnih karakteristika ili ako vam to ne odgovara, tada vam je dužan izvršiti povrat plaćene cijene proizvoda.

Ako je jamstveni rok, naveden u jamstvenom listu, kraći od 2 godine još uvijek može zahtijevati ostvarenje potrošačkih prava koja proizlaze iz materijalnog nedostatka proizvoda. (pročitajte odgovor na drugo pitanje)

2. Primijetili ste nedostatak na kupljenom proizvodu za koji niste dobili jamstveni list (garanciju). Što možete učiniti u ovom slučaju?

Potrebno je zahtijevati od trgovca da ukloni materijalni nedostatak ako je to moguće.

Ako nije moguće, tada vam trgovac treba predati isti takav ispravan proizvod.

Ako ne može predati isti takav novi proizvod (ili ako vam ne ponudi sličan proizvod), trgovac vam treba izvršiti povrat plaćene cijene proizvoda.

Ako se s trgovcem ne možete dogovoriti da vam ukloni materijalni nedostatak, uputite mu pisani prigovor s opisom problema.

Obrazac koji će vam pomoći u pisanju prigovora trgovcu naći ćete na našim stranicama. Odgovor na vaš prigovor treba vam stići u roku od 15 dana od dana kad trgovac primi vaš prigovor.

Svoje zahtjeve za otklanjanje nedostatka možete uputiti u roku od 2 godine od kupnje proizvoda.

3. Proizvod koji ste kupili toliko je podložan kvarovima da je servisiran već nekoliko puta, i svaki put radi kratko vrijeme do ponovnog kvara. Trgovac ne želi zamijeniti proizvod ispravnim niti vratiti plaćenu cijenu proizvoda. Proizvod je više kod servisera nego u upotrebi.

Trgovcu, koji odbija zamijeniti proizvod ispravnim nakon višekratnih bezuspješnih pokušaja otklanjanja nedostatka, potrebno je uputiti pisani prigovor s opisom u kojem navodite koliko puta je proizvod bio na servisu. Također, u prigovoru istaknite da zahtijevate novi ispravan proizvod (ili sličan proizvod) ili povrat plaćene cijene proizvoda.

Ako ne uspijete riješiti problem s trgovcem putem pisanog prigovora, uputite prijavu nadležnom inspektoratu. Inspektori će postupiti u skladu sa Zakonom kako bi vaša prava, na ispravan proizvod, bila zadovoljena.

4. Kupili ste pećnicu na kojoj se, nakon nekoliko mjeseci, pojavio materijalni nedostatak. Obratili ste se trgovcu i podnijeli prigovor, ali trgovac je vaš prigovor odbio s obrazloženjem da ste, neispravnim rukovanjem, sami prouzročili materijalni nedostatak. Što možete učiniti u tom slučaju?

Ako se nedostatak pojavio u roku od šest mjeseci od kupnje proizvoda, pretpostavlja se da je nedostatak postojao u vrijeme kupnje te u tom slučaju teret dokazivanja, da ste vi prouzročili nedostatak neispravnim rukovanjem, je na trgovcu.

Ako vam trgovac odbije popraviti proizvod ili ga zamijeniti novim, pokažite trgovcu da ste upoznati sa svojim pravima koja vam daje Zakon o zaštiti potrošača i upozorite ga na njegove obveze.

Ako se nedostatak pojavio nakon šest mjeseci od kupnje proizvoda, u tom slučaju teret dokazivanja, da nedostatak nije nastao kao posljedica nepravilnog rukovanja, je na vama.

5. Odnijeli ste televizor na popravak. Na popravku mu je zamijenjen zaslon. Imate li pravo na dobivanje novog jamstva, budući da je zamijenjen njegov bitan dio, ili vam se produžuje postojeće jamstvo za period tijekom kojeg je televizor bio na popravku?

S obzirom na to da je u navedenom slučaju zamijenjen bitan dio proizvoda, jamstveni rok počinje teći ponovno od zamjene, odnosno od povrata proizvoda potrošaču.

U slučajevima kad se radi o manjem popravku, ako je zamijenjen ili bitno popravljen samo neki dio stvari, jamstveni rok počinje teći ponovno samo za taj dio.

6. Pozvani ste na prezentaciju proizvoda ili usluge uz večeru i piće, potpisali ste ugovor i time kupili pokrivač i putovanje. Sutradan ste shvatili da vam taj proizvod ili usluga ne treba. Što možete poduzeti?

Prilikom kupovine proizvoda ili usluga izvan poslovnih prostorija trgovca (razne prezentacije u domu potrošača, domu drugog potrošača ili

radnom mjestu potrošača) ili od trgovačkih putnika koji su se pojavili na vašim vratima, imate pravo odustati u roku od 14 radnih dana od kada ste potpisali ugovor.

Potrebno je uputiti trgovcu pisanu obavijest o raskidu u kojoj navodite da odustajete od kupovine.

Ne morate navesti razlog odustajanja, kao ni platiti penale za odustajanje. Proizvod, ako ste ga preuzeli, trebate vratiti o svom trošku.

Trgovac vam je dužan izvršiti povrat cjelokupnog iznosa kojeg ste platili za proizvod/uslugu, uvećano za zatezne kamate po kamatnoj stopi poslovne banke trgovca.

7. Kupili ste proizvod putem interneta ili ste naručili telefonom proizvod koji ste vidjeli na TV prodaji ili u katalogu. Proizvod vam je isporučen ali ne izgleda ili nema karakteristike koje su navedene putem bilo kojeg od ovih ili sličnih sredstva daljinske komunikacije?

Kada kupujete na daljinu (preko Interneta, kataloga, TV prodaje i sl.) imate pravo bez obrazloženja vratiti proizvod u roku od 7 radnih dana od kada vam je proizvod isporučen.

Trgovcu trebate uputiti pisanu obavijest o raskidu ugovora i vratiti mu proizvod o svom trošku, a on vam je dužan vrati novac najkasnije u roku od 30 dana od primitka obavijesti o raskidu.

8. Kupili ste proizvod na sniženju. Nakon kupnje uočili ste materijalni nedostatak. Uputili ste trgovcu pisani prigovor, ali trgovac odbija prihvatiti prigovor, uz obrazloženje da ste proizvod kupili po nižoj cijeni od redovne.

Bez obzira na to što ste proizvod kupili na sniženju, rasprodaji ili akciji, imate pravo na ostvarenje potrošačkih prava kao da ste ga kupili po redovnoj cijeni.

Ako se proizvod prodaje po nižoj cijeni od redovne zbog toga što ima grešku i fizički je odvojen od ostalih proizvoda, te ako je trgovac na jasan, vidljiv i čitljiv način upozorio u čemu se sastoji greška na proizvodu, tada ne možete uputiti prigovor vezan uz nedostatak koji je trgovac naznačio na prodajnom mjestu ili na proizvodu.

9. Kupili ste proizvod, ali vam se ne sviđa. Možete li proizvod bez određenog razloga vratiti trgovcu ili od njega tražiti da ga zamijeni za neki drugi?

Ukoliko kupljeni proizvod nema materijalnih nedostataka, možete se obratiti trgovcu i zamoliti ga da vam proizvod zamijeni za novi ili vrati novac, ali trgovac to nije dužan učiniti. Zamjena proizvoda zbog toga što se potrošač predomislio je dobra poslovna praksa trgovca, a ne i obveza iz zakona.

Pazite da u ovrhu idu samo dozvoljena primanja!

*Piše: Milan Tomičić,
dipl. iur., zamjenik
predsjednice SUH-a*

U prošlom i pretprošlom broju glasila upoznali smo čitatelje sa dva oblika ovrha, na nekretninama i pokretninama, od kojih je prvi najpogubniji, jer za ovršenika može značiti i gubitak krova nad glavom, te je složen i skup, a drugi oblik je u praksi mnogo češći. Ovoga puta riječ je o ovrshi na novčanoj tražbini ovršenika, što je ujedno i najčešći oblik ovrhe, te u mnogočemu i najsigurniji način da ovrhovoditelj namiri svoju tražbinu prema ovršeniku. Ako se to iz bilo kojeg razloga pokaže neprovedivim, ovrhovoditelj uvijek može zatražiti promjenu predmeta ovrhe, te se odlučiti, primjerice, za jedan od gore spomenutih oblika.

Postupak ovrhe na novčanoj tražbini ovršenika

Za odlučivanje o prijedlogu za ovrhu na novčanoj tražbini ovršenika i za provedbu ovrhe mjesno je nadležan sud na čijem se području nalazi prebivalište ovršenika, a ako ono nije na području Republike Hrvatske, nadležan je sud na čijem se području prebivalište ovršenika nalazi. Ovrha na novčanoj tražbini provodi se pljenidbom i prijenosom, a ovršnim prijedlogom može se zahtijevati samo pljenidba novčane tražbine, no u tom slučaju ovrhovoditelj je dužan u roku od tri mjeseca od dana kada mu je rješenje o pljenidbi dostavljeno, odnosno od dana kada mu je dostavljena obavijest o očitovanju ovršenikova dužnika, ili o tome da se on nije očitovao u određenom roku, podnijeti prijedlog za prijenos tražbine. Ako pak ovrhovoditelj u tom roku ne podnese takav prijedlog, ovrha će se obustaviti. Pljenidba i prijenos novčane tražbine mogu se odrediti i provesti samo u iznosu potrebnim za namirenje tražbine ovrhovoditelja.

Ovrha na plaći i drugim stanim novčanim primanjim

Rješenjem o ovrshi na plaći određuje se pljenidba određenog dijela plaće, a poslodavcu koji ovršeniku isplaćuje plaću nalaže se da novčani iznos za koji je određena ovrha isplati odnosno isplaćuje ovrhovoditelju nakon pravomoćnosti toga rješenja. Rješenje o ovrshi odnosi se i na povećanje plaće do kojega dođe nakon dostave rješenja o ovrshi. Tražbine za koje nije predviđeno bezgotovinsko plaćanje ovrhovoditelj naplaćuje neposredno na blagajni na kojoj se ovršeniku isplaćuje plaća. Kad ovršeniku prestane rad, rješenje o ovrshi djeluje i prema drugom poslodavcu s kojim ovršenik sklapa ugovor o radu, i to od dana kada je tom poslodavcu dostavljeno rješenje o ovrshi. Prijašnji ovršenikov poslodavac dužan je, bez odgode, preporučenom pošiljkom s povratnicom dostaviti rješenje o ovrshi novom poslodavcu, te o tome izvijestiti sud. Prijašnji poslodavac će, ukoliko mu nije poznat novi poslodavac, izvijestiti sud, o čemu će sud obavijestiti ovrhovoditelja.

Ograničenja ovrhe

Ako se ovrha provodi na plaći ovršenika, od ovrhe se izuzima iznos u visini dvije trećine prosječne neto plaće u Hrvatskoj, a ako se ovrha provodi zbog naplate tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, iznos u visini od jedne polovine prosječne neto plaće u Hrvatskoj. Ovrha na primanju invalida po osnovi novčane naknade za tjelesno oštećenje i doplatak za tuđu pomoć i njegu može se provesti samo radi naplate tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja

zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, i to do iznosa od jedne polovice toga primanja. Ovrha na primanja po osnovi ugovora o doživotnom uzdržavanju može se provesti samo na dijelu koji prelazi iznos osnovice, na temelju koje se utvrđuje iznos pomoći za uzdržavanje.

Izuzimanje od ovrhe

Izuzimanje od ovrhe je taksativno, što znači da se ne može niti smanjivati niti povećavati, a na ovršeniku ostaje da budno pazi da su primanja predložena za ovrhu ona za koja je provođenje ovrhe dozvoljeno. Od ovrhe se izuzimaju primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja, te primanja po osnovi naknade zbog tjelesnog oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju. Izuzimaju se i primanja po osnovi socijalne skrbi, privremene nezaposlenosti, doplatka za djecu te stipendije i pomoći učenicima i studentima. Nadalje, ovršiti se ne mogu niti primanja po osnovi odličja i priznanja, roditeljske i roditeljske novčane potpore, utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun u banci, naknada troškova za službeno putovanje i prijevoza na posao/s posla, dar za djecu do 15. godine života kao ni potpore za novorođenče. Isto tako, u ovrhu ne može ići niti naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda, potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore u slučaju smrti radnika i smrti člana njegove uže obitelji, te ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Pljenidba i prijenos tražbine

Postupak pljenidbe provodi se dostavom rješenja o ovrshi ovršenikovom dužniku, tj. poslodavcu ili isplatitelju mirovine, kojim mu se zabranjuje isplata novčane tražbine ovršeniku, a ovome se pak zabranjuje da tu tražbinu naplati ili njome raspolože. Pljenidba je provedena danom dostave rješenja o ovrshi dužnikovom dužniku, te ovrhovoditelj stječe zadružno pravo na ovršenikovu tražbinu. S druge strane, ovršenikov dužnik nema pravo žalbe na rješenje o pljenidbi. Zaplijenjena tražbina prenosi se na ovrhovoditelja u skladu s njegovim prijedlogom, koji je već u ovršnom prijedlogu dužan zatražiti da se tražbina prenese na njega. Prijenos tražbine smatra se provedenim dostavom rješenja o prijenosu ovršenikovom dužniku. Ako je u pitanju više ovrhovoditelja, prijenosni red određuje se prema danu primitka ovršnog prijedloga.

Izjašnjavanje ovršenikova dužnika

Na prijedlog ovrhovoditelja, sud će zatražiti od ovršenikova dužnika da se u određenom roku očituje o tome priznaje li i u kojem iznosu zaplijenjenju tražbinu, te je li je voljan namiriti. Ovršenikov dužnik odgovara ovrhovoditelju za štetu koju mu je nanio time što se nije očitovao ili što se neistinito ili nepotpuno očitovao. Ovršeniku se preporučuje da od svoga poslodavca traži da se u slučaju neredovne isplate plaće očituje sudu, te on kao ovršenikov dužnik ne može postupiti u skladu sa prijedlogom za ovrhu.

info.HZMO

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE

Zagreb, ožujak 2015., godina VIII., br. 3

Novosti u mirovinskom sustavu u 2015. godini

Va konferenciji za medije, održanoj 10. veljače 2015. u Središnjoj službi HZMO-a, ministar rada i mirovinskoga sustava **prof. dr.sc. Mirando Mrsić, dr. med.**, predstavio je novosti u mirovinskom sustavu u 2015. godini.

Daljnje uređenje sustava i smanjenje troškova poslovanja HZMO-a;

Od početka 2012. do kraja 2014. godine HZMO je ostvario uštede u iznosu od 348.491.213,00 kn:

- Smanjen broj zaposlenih sa 3.241, na početku 2012., na 2.749 početkom 2015. godine, čime je uštedeno 143.990.773,00 kn,
- Smanjeni materijalni, financijski i rashodi vezani uz isplatu mirovina, u iznosu od 204.500.440,00 kn.

Korisnicima starosne mirovine ostvarene prema općem propisu je omogućen nastavak rada ili zapošljavanja na ugovor o radu do polovice punog radnog vremena (4 sata), bez da dođe do prekida isplate mirovine;

U veljači 2015. godine tih je korisnika bilo ukupno 1.384, a prosječna je svota mirovine iznosila 4.352,37 kn.

Uvedena je starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - stječe se navršanjem 60 godina života i stažem osiguranja od 41 godine, a određuje se bez umanjenja;

Korisnici ove mirovine nemaju mogućnost rada do polovice punog radnog vremena uz isplatu starosne mirovine.

Vještačenje za potrebe mirovinskog sustava obavlja se u Zavodu za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom.

Reviziju donesenih ocjena i dalje

obavlja MRMS, kao i obustavu isplate davanja radi eventualnog neopravdanog neodazivanja na kontrolni pregled u postupku kontrole i nadzora. Kontrolni pregled obavezan je i za osobe kojima je invalidska mirovina prevedena na starosnu, ako steknu svojstvo osiguranika nakon 65. godine života.

- **Povećan je neoporezivi dio mirovine** s 3.400,00 kn na 3.800,00 kn (izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak NN br. 143/2014), i time je broj oporezovanih mirovina smanjen za 62.468;
- **Prijava zaposlenika** na osiguranje obvezna je prije početka njegova rada;
- Radi transparentnosti sustava financiranja mirovina od 1. siječnja 2015. mirovina ostvarena na temelju posebnih propisa, pod posebnim uvjetima ili koja se određuje na povoljniji način razdvaja se na dio koji se financira iz doprinosa i na dio koji se financira iz državnog proračuna - obuhvaćeno je 80.312 korisnika, čije svote mirovine ostaju nepromijenjene, kao i način njihove isplate.
- Tijekom ove godine uvest će se **nova kategorizacija poslova** i sustav profesionalne mirovine.

*Uz ministra su Mrsića na konferenciji sudjelovali i pomoćnica za mirovinski sustav i predsjednica Upravnog vijeća HZMO-a **Mirjana Rađenović**, ravnatelj HZMO-a **Srećko Vuković** i pomoćnik ravnatelja za ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja i doplatka za djecu **Neven Spetić**.*

Važno je znati

Privremena obustava isplate mirovine zbog nedostavljenog OIB-a

U siječnju 2015. je za 2.728 korisnika koji još nisu dostavili OIB obustavljena isplata mirovine.

Od ukupnog broja, u RH je obustavljena 71 mirovina, a u inozemstvu ukupno 2.657 (Njemačka – 889, Australija – 497, Srbija – 338, BiH – 258, Austrija – 142, itd.). Navedenim korisnicima u siječnju 2015. (mirovina za prosinac 2014.) nije isplaćeno 1.188.352,08 kn, od toga 1.106.652,70 kn u inozemstvo i 81.699,38 kn u RH.

Riječ je o privremenoj obustavi isplate koja se **sa svim zaostacima** uspostavlja odmah nakon pribavljanja OIB-a.

Donesene izmjene Pravilnika o vođenju matične evidencije

Radi usklađivanja s Uredbom o izmjenama i dopunama ZOMO-a (NN br. 151/2014) Upravno vijeće HZMO-a je 17. veljače 2015. donijelo Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o vođenju matične evidencije HZMO-a.

Pravilnik je objavljen u Narodnim novinama, broj 22/2015. od 25. veljače 2015. i stupio je na snagu 5. ožujka 2015.

Novi broj Statističkih informacija HZMO-a

Na internetskim stranicama HZMO-a, u rubrici "Publikacije" objavljen je novi broj Statističkih informacija HZMO-a, broj 4/2014. (veljača 2015.).

Predstavnici Nacionalnog zavoda za socijalno osiguranje Bugarske posjetili HZMO

Na poziv HZMO-a, u Zagrebu je u veljači 2015. održan sastanak s predstavnicima Nacionalnog zavoda za socijalno osiguranje Bugarske. Bugarsko je izaslanstvo predstavljao upravitelj NOI-a **Biser Petkov**, a Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje ravnatelj **Srećko Vuković**.

KORISNICI MIROVINA - u veljači 2015.

VRSTE MIROVINA	UKUPAN BROJ KORISNIKA	PROSJEČNE SVOTE MIROVINA
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	504 770	2.471,07 kn
Starosna mirovina za dugogodišnje osiguranike - čl. 35. ZOMO	5 351	3.469,07 kn
Prijevremena starosna mirovina	161 457	2.331,40 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO	23	2.689,72 kn
Invalidska mirovina	228 491	1.964,34 kn
Obiteljska mirovina	231 071	1.886,36 kn
UKUPNO - ZOMO	1 121 163	2.234,06 kn
Prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba - DVO, PS, OSO		
Starosna	3 581	4.161,30 kn
Invalidska	8 851	3.216,42 kn
Obiteljska	792	3.549,59 kn
Ukupno	13 224	3.492,24 kn
Prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji - ZOPHBDR		
Najniža mirovina - čl. 31. st. 3. ZOPHBDR	551	2.458,25 kn
Invalidska	57 938	4.851,69 kn
Obiteljska	13 783	6.332,67 kn
Ukupno	72 272	5.115,88 kn
Prema Ugovoru između RH i BiH o suradnji na području prava stradalnika rata u BiH koji su bili pripadnici Hrvatskog vijeća obrane i članova njihovih obitelji - HVO		
Invalidska	6 293	2.779,10 kn
Obiteljska	601	3.053,53 kn
Ukupno	6 894	2.803,02 kn
SVEUKUPNO	1 223 553	2.421,09 kn
NAJVIŠA I NAJNIŽA MIROVINA u veljači 2015.	BROJ KORISNIKA	PROSJEČNA MIROVINA umanjena za porez i prirez
Najviša mirovina	1 612	6.099,36 kn
Najniža mirovina	206 171	1.416,56 kn
Korisnici mirovina - muškarci (45,62 %)		558 159
Korisnici mirovina - žene (54,38 %)		665 394
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1 : 1,13
Udio ukupnog broja korisnika mirovina s mirovinskim stažem od 40 godina i više u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO		13,62%
Udio broja korisnika starosnih mirovina s mirovinskim stažem od 40 godina i više u ukupnom broju korisnika mirovina - ZOMO		19,20%
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		30 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		71 godina
Potrebna sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja		3.050.000.000 kn

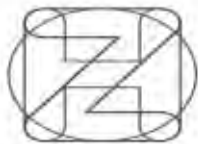
Od obrada mirovina za siječanj 2015. (isplata u veljači 2015.) zbog neobavljavanja OIB-a HZMO-u (Uredba o dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, NN br. 112/2013) obustavljena je isplata mirovina za 2 728 korisnika (71 korisnik mirovina s prebivalištem u RH i 2 657 u inozemstvu).

NAKLADNIK: HZMO - Središnja služba
UREĐUJE: Odjel za odnose s javnošću
A. Miranovića 3, 10 000 Zagreb

www.mirovinsko.hr
e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
fax: 01/4595-160

Za nakladnika: Srećko Vuković
Tekstovi: Maja Kos
Lektorirala: Vlasta Antolčić

Uređuje i grafički priprema:
Maja Kos

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRILOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U OŽUJKU 2015.

Iz sadržaja:

Novine u sustavu zdravstva i zdravstvenog osiguranja

Niže cijene lijekova

Na poplavljenim područjima bez naplate za dopunsko

Osigurana sredstva za DZ SDŽ

Problemi oko inzulina

Hrvatski dan liječnika

NOVINE U SUSTAVU ZDRAVSTVA

I ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

Upravno vijeće HZZO-a je prvi radni dan u ožujku (2. u ponedjeljak) 2015. godine održalo svoju redovnu sjednicu.

U nastavku donosimo najvažnije odluke sa sjednica Upravnog vijeća HZZO-a.

Niže cijene za 939 pakiranja lijekova

Upravno vijeće HZZO-a usvojilo je nove liste lijekova HZZO-a (osnovnu i dopunsku) kojim su uvedene promjene u ostvarivanju prava na lijekove u okviru zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja koje će svakako imati povoljan odjek kod osiguranih osoba HZZO-.

Naime, za ukupno 939 pakiranja lijekova snižene su cijene nakon završenog redovitog postupka javnog nadmetanja za utvrđivanje cijena lijekova za osnovnu i dopunsku listu lijekova HZZO-a kojim se usklađuju cijene lijekova u već uvrštene lijekove u važeće liste lijekova HZZO-a.

Snižene su cijene za 754 pakiranja lijekova s osnovne liste lijekova HZZO-a, te za 185 pakiranja za lijekove iz dopunske liste lijekova HZZO-a.

Isto tako, s dopunske liste lijekova HZZO-a 14 pakiranja lijekova prešlo je na osnovnu listu lijekova HZZO-a, što znači da osigurane osobe više za te lijekove neće morati plaćati razliku u cijeni lijekova koju ne pokriva HZZO.

Pored toga, s osnovne liste lijekova HZZO-a 111 pakiranja lijekova premješteno je na dopunsku listu lijekova HZZO-a. Za ove lijekove u osnovnoj listi lijekova postoje generičke i kli-

ničke paralele lijeka što znači da osigurane osobe mogu dobiti odgovarajući lijek. Napominjemo da se nadmetanje za utvrđivanje cijena lijekova sa lista lijekova HZZO-a se provodilo sukladno odredbama Pravilnika o mjerilima i načinu za određivanje cijena lijekova na veliko i o načinu izvješćivanja o cijenama na veliko, odnosno propisu ministra zdravlja koji je donio u skladu sa ovlastima iz Zakona o lijekovima.

Na poplavljenim područjima bez naplate dugova iz dopunskog zdravstvenog osiguranja do 30. lipnja 2015. godine

Upravno vijeće HZZO-a je svojom odlukom produljilo rok u kojem HZZO neće provoditi postupak naplaćivanja za dospjele a neplaćene premije dopunskog zdravstvenog osiguranja za sve osiguranike dopunskog zdravstvenog osiguranja koje provodi HZZO čije je prebivalište je na poplavljenim područjima i to do 30. lipnja 2015. godine.

Naime, ranijom odlukom Upravnog vijeća HZZO-a je rok u kojem se nije provodila takva naplata na spomenutim područjima bio do 31. prosinca 2014. godine, no sada je rok, s obzirom na stanje na poplavljenim područjima, produljen dok se situacija i život na tim područjima potpuno ne stabiliziraju.

Osigurana sredstva Domu zdravlja Splitsko-dalmatinske županije za hemodijalizu na otocima Hvaru i Braču

HZZO je svojom odlukom osigurao dodatna novčana sredstva Domu zdravlja Splitsko-dalmatinske županije u maksimalnom iznosu do 250.655,04 kune za liječenje hemodijalizom na otocima Hvaru i Braču. Riječ je o sredstvima za plaćanju razlike između provedene i plaćene zdravstvene zaštite liječenja hemodijalizom tijekom 2014. godine.

Više sredstava timovima medicine rada

HZZO je timovima medicine rada s kojima ima sklopljen ugovor o provođenju određenih mjera specifične zdravstvene zaštite u okviru prava na zdravstvenu zaštitu iz obveznoga zdravstvenoga osiguranja posebnom odlukom sukladno općem aktu HZZO-a odobrio više sredstava u odnosu na propisani standard za prošlu 2014. godinu i to nakon provedenog konačnog godišnjeg usklađenja.

Naime, prema propisanom standardu za timove medicine rada maksimalni godišnji iznos izvršenja rada za specifičnu zdravstvenu zaštitu iznosi 520.000,00 kuna. Prema zaprimljenim zahtjevima ugovorenih timova medicine rada i izvršenom usklađenju izvršenja rada u 2014. godini određenim ugovornim timovima medicine rada po spomenutom osnovu odobren je iznos od 182.346,25 kuna i to za četiri ugovorna tima medicine rada.

Ugovornim timovima medicine rada, koji rade na područjima kod kojih postoje odstupanja u izvršenju u odnosu na standard zbog nepopunjenosti Mreže medicine rada te ovisno o posebnostima vezanim uz strukturu osiguranika HZZO-a kojima se pružaju mjere specifične zdravstvene zaštite te vrstu i broj radnih mjesta s posebnim uvjetima rada tih osiguranika, kao i broj osiguranika-radnika u skrbi zaposlenih na tim radnim mjestima, HZZO može prema zahtjevu prilikom konačnog godišnjeg usklađenja odobriti iznos izvršenja veći od propisanog, a najviše do 20% na godišnjoj razini.

Osigurancima s dijabetesom novac će biti vraćen

S obzirom na određene probleme koje su osigurane osobe HZZO-a imale u nedjelju 1. ožujka 2015. godine budući da je prethodni dan u subotu 28. veljače 2015. godine bila stupila na snagu izmijenjena lista lijekova HZZO-a (donijeta na sjednici Upravnog vijeća HZZO-a u siječnju 2015. go-

dine) a odnosila se na doplatu za određene oblike inzulina objavljena je je u medijima obavijest HZZO-a sa uputama osiguranim osobama kako da riješe nastale probleme i vrate krivo naplaćene iznose.

Napominjemo još jednom da su inzulini na osnovnoj listi lijekova ostali s potpuno istim indikacijama i dalje besplatni za osigurane osobe HZZO-a s dijabetesom (bez obzira na tip dijabetesa koji imaju).

Osim toga proširena su i prava za osigurane osobe HZZO-a u odnosu na medicinske indikacije osnovom kojih im se može propisati na recepte HZZO-a određena vrsta i oblik inzulina na način da su isti inzulini stavljani i na dopunsku listu lijekova HZZO-a za osigurane osobe s dijabetesom tipa 2, koji se nalaze na oralnoj terapiji, čime oni umjesto 391 kune, odnosno 366 kuna za drugi lijek sada plaćaju 95,24 kuna, a HZZO pokriva razliku od 296 kuna, odnosno 261 kunu.

Kako je u medijima izneseno odnosno HZZO ima saznanja da je pojedinim osiguranim osobama HZZO-a s dijabetesom naplaćena nadoplata za inzulini, ponovno upućujemo osigurane osobe da se s računom kojim su platile spomenute iznose jave u ljekarnu gdje im je doplata naplaćena i novac će im biti vraćen.

HZZO je u potpunosti ispravno i točno poslao liste lijekova na teren (osnovna lista se oko navedenih inzulina nije mijenjala), no do greške je došlo u informatičkom programskom rješenju za ljekarne kod jednog od isporučitelja programskih rješenja. Greška je u međuvremenu otklonjena tako da osigurane osobe sa dijabetesom mogu nesmetano odnosno bez obveze plaćanja doplate ostvarivati pravo na potrebne im inzuline.

Hrvatski dan liječnika

U prigodi obilježavanja Hrvatskog dana liječnika važno je spomenuti početke, organiziranje liječnika u profesionalnu organizaciju. Tako je 26. veljače 1874. godine grupa od dvadeset i jednog liječnika utemeljila liječničko društvo, kao osmu liječničku udrugu u Europi, kako bi unaprijedila medicinsku struku. Napisali su i predali zemaljskoj vladi na potvrdu *Pravila sbora liječnikah trojedne kraljevine* tj. kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Pitanje položaja i svega vezanog uz ovu profesiju oduvijek zanimaju širu javnost, razne stručnjake kao i same liječnike.

Snižene su cijene za 754 pakiranja lijekova s osnovne liste lijekova HZZO-a, te za 185 pakiranja za lijekove iz dopunske liste lijekova HZZO-a

***

S dopunske liste lijekova HZZO-a 14 pakiranja lijekova prešlo je na osnovnu listu lijekova, što znači da osigurane osobe više za te lijekove neće morati plaćati razliku u cijeni lijekova koju ne pokriva HZZO

Inzulini na osnovnoj listi lijekova su ostali s potpuno istim indikacijama i dalje besplatni za osigurane osobe HZZO-a s dijabetesom

I u današnjim analizama, raspravama i razmišljanjima o mogućim poboljšanjima organizacije, planiranja i rada liječnika, neizostavni su podaci o njihovom broju i raspodjeli. Bez obzira na višegodišnji, blago rastući trend broja liječnika prema broju stanovnika (301/100.000), taj je pokazatelj još uvijek ispod prosjeka zemalja članica Europske unije (340/100.000, EU 27). Krajem 2013. godine u zdravstvenom sustavu radilo je na neodređeno i određeno radno vrijeme radno vrijeme 13.731 doktor medicine. Nastavlja se i trend feminizacije liječničke profesije, liječnica je 62%, u odnosu na 1989. go-

dinu kada je udio liječnica po prvi put nadmašio udio muškaraca i bio je 50,2%. Aktualni podaci ukazuju na pozitivan trend ranijeg stjecanja statusa specijalista. Ujedno, s obzirom na udio starijih liječnika, naglašavaju važnost poznavanja i potrebu planiranja i predviđanja potrebnog broja specijalista i prema aktualnoj dobnoj strukturi.

S obzirom na globalnu krizu, nedostatak zdravstvenih radnika pa tako i liječnika, pitanje planiranja uključuju ne samo brojnost, nego i mogući opseg, vrstu i valitetu rada. Pritom treba uzeti u obzir i pitanje teritorijalne raspodjele, opterećenje bolestima u populaciji, funkciji liječnika u odnosu na druge zdravstvene radnike kao i organizacije cjelokupnog zdravstvenog sustava. U radnom vijeku svaki liječnik trajno se educira, prati nove znanstvene spoznaje i koristi nove medicinske tehnologije. Prilagodljivost i u smislu prihvaćanja novih, organizacijskih, širih reformskih promjena, veća je i moguća kada su liječnici uvjereni da promjene donose više mogućnosti stručnog rada i napredovanja, posvećivanja više vremena bolesniku kako bi rezultat bio više zadovoljstva za bolesnike i liječnike.

HZZO već godinama financira pripravnički staž mladim liječnicima kako bi što prije mogli, nakon završetka studija, započeti s radom u sustavu zdravstva. Tako će u 2015. godini financirati pripravnički staž za 40 doktora medicine.

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija
Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnateljica Tatjana Prenda Trupeć, mag. ing. el. MBA
Urednice priloga: Jasenka Pap, dipl. iur., Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

SUH-ovci na dodjeli „Oskara“

Naši vrijedni sindikalci iz zagrebačkog naselja „Studentski grad“ prisustvovali su svečanoj dodjeli „Volonterskog Oskara“, 25. veljače u Staroj gradskoj vijećnici, i to kako bi bodrili jednog od 22 nominirana kandidata - svog SUH-ovca Stevu Živčića.

U „oskarovskoj“ utrci za volontera godine, pobjedu je ovoga puta odnio Slavko Navratil, dugogodišnji volonter udruge Dodir, a svim nominiranim uručene su čestitke koje su izradile članice Podružnice Studentski grad. Njezini članovi već se četvrtu godinu ponose svojim volonterom Stevom, umirovljenim profesorom tjelesne kulture. U Mjesnom odboru „Studentski grad“ redovito vodi vježbe za kralježnicu, ali i druge sportske aktivnosti, namijenjene svim zainteresiranim stanovnicima naselja, ali i šire. Vježbe i sportske aktivnosti održavaju se dva puta tjedno po tri sata, a na njima redovito sudjeluje po 25 osoba, dok je na stolnom tenisu i pikadu redovito dvadesetak rekreativaca.

Stevo je svojim angažmanom potaknuo mnoge starije sugrađane da se priključe sportskim aktivnostima i tako doprinesu svom zdravlju, pa je tako s članicama koje su se bavile nordijskim hodanjem dnevno hodao i po 5 km. Njegov rad i zalaganje ubrzo je prepoznalo i Povjereništvo SUH-a Zagreb, te je imenovan predsjednikom Odbora za sport za Grad Zagreb. Osmislio je i organizirao 1. i 2. Sport-

ske susrete SUH-a u Zagrebu, te je uz društvene igre, uveo i igre spretnosti, koje su izazvale veliki interes u zagrebačkim podružnicama. Bravo Stevo! (Snježana Živčić)

OSIJEK

Pjesma, ples i legenda o ljubavi

Osječki SUH-ovci i ove su godine organizirali zabavu u povodu obilježavanja Dana zaljubljenih 14. veljače, a ovoga puta društvo se okupilo u ugodnom i lijepo uređenom ambijentu lokalnog restorana „Javor“. Dobro raspoređeni Osječani posebno su uživali u glazbi i plesu, a svaki sudionik dobio je i prigodan poklon u znak sjećanja na valentinovsko druženje.

Ovom prigodom upoznali su se i sa značenjem blagdana i legendom o Sv. Valentinu, koja datira još iz trećeg stoljeća. Valentin je bio prvi biskup grada Terni u Umbriji, stotinjak kilometara od Rima. Car Klaudije Okrutni odredio je da se u Carstvu ne smiju sklapati brakovi, smatrajući da će muškarcima lakše pristupiti vojsci ako nemaju obitelji, a svećenik Valentin se takvoj odluci usprotivio, te nastavio obavljati vjenčanja u tajnosti. Kada je otkriven, uhićen je i

osuđen na smrt, a djevojci koja ga je do zadnjeg dana života posjećivala i hrabrila svojom ljubavlju i prijateljstvom, upravo je 14. veljače napisao dirljivu poruku zahvale i tako zauvijek obilježio taj

datum kao blagdan zaljubljenih.

Ako i ne vjerujete u legende, vjerujte u ljubav - jer onima koje volite i mali znak pažnje učinit će veliku radost! (Miroslava Rađenović)

Ljubitelji izleta i toplica

Topliji zimski dani i sunce koje sve češće proviruje iza oblaka, ovih su dana izmamili naše slavonskobrodske SUH-ovce na njihov prvi ovogodišnji izlet. Tako se 25. veljače 50 članova zaputilo u južnu Mađarsku, na cjelodnevno druženje u gradiću Harkanj, u Baranjskoj županiji. Ondje su, uz kupanje u toplicama, organizirali i zajednički ručak, a posjetili su i obližnji grad Šikloš.

- Svi smo se zadovoljni i puni lijepih dojmova vratili kući u Slavonki Brod — rekao je predsjednik Podružnice Ivica Šimek.

Već planiraju i nove aktivnosti, a prva na popisu je zabava povodom Međunarodnog dana žena, koja će se održati 14. ožujka u Bukovlju, u suradnji s tamošnjom Podružnicom. Nakon toga slijedi izlet u banju Teslić u Bosni i Hercegovini, gdje su prošle godine boravili dva puta i izvrsno se proveli.

SPLIT

Zaljubljene maškare

U povodu Valentinova 14. veljače, čak stotinu splitskih SUH-ovaca okupilo se na svečanoj večeri u romantičnom ugođaju restorana Bolero. No kako je i vrijeme maškara, naši Splitskani iskoristili su priliku te istovremeno organizirali i bal pod maskama.

Svi ponekad, barem na jedan dan poželimo biti netko drugi, zabaviti se i veseliti se. Tako su naši maskirani SUH-ovci na Valentinovo plesali do kasno u noć, a svojim glasom

ih je zabavljao njihov član i vrsni muzičar Joško Delić. Veseli Splitskani osigurali su i nagrade za najbolje maske, koje su osvojili članovi Velimir Marušić, Ivan Rosandić,

Nives Jurinović i bračni par Bedalov, a svi parovi dobili su poklon-bonove za besplatnu kavu u istom restoranu. (Asja Tomin)

PEŠĆENICA

Pjesma kao poklon

Podružnica SUH-a Peščenica — Žitnjak druženjem je obilježila Dan žena.

Članice su dobile prigodne poklone izrađene u radionici, a predsjednica Mirjana Novačić je darovala — pjesmu.

8. Mart

*Dan kao i svaki drugi
ali po nečem poseban
rekli bi ljudi.
To je dan kad su se žene
borile iz sjene
da postanu ravnopravne i viđene.
Zato čestitam 8. mart
majci, kćeri, sestri
tebi meni
i svakoj ženi.*

VRGORAC

Harmonika, ples i karanfili

Ove godine članovi vrgoračke Podružnice obilježili su Dan žena, a okupili su se 9. ožujka na prigodnoj večeri u hotelu „Prvan“. Uz zvuke harmonike, pjesmu i ples zabavljalo se 36-ero veselih SUH-ovaca, a ženske članice su na dar dobile prigodne crvene karanfile. S obzirom na male mirovine, svaki dan nam je „dobar dan“, no tu je i velika želja za što češćim druženjima, koja imaju neku posebnu draž u ovim zlatnim godinama, a naše članice uvijek rado sudjeluju u svim lokalnim zbivanjima.

KLUB ZRAČNE LUKE

Dobar, još bolji rad

14. izborna skupština Kluba umirovljenika Zračne luke Zagreba održana je pred punom dvoranom restorana Regata u Jagodnu kraj Velike Gorice 6. ožujka. Milan Tomičić, zamjenik predsjednice SUH-a je pozdravio tog kolektivnog člana SUH-a, koji se pridružio velikoj SUH-ovoj obitelji još 2005. godine. Na skupštini je dogovoreno kako će se ojačati suradnja sa Središnjicom i korištenje raznih usluga (povlastice, tribine, pravna i psihološka pomoć itd.).

Kvalitetan rad Kluba je pozdravljen od strane članova, a naročito pomoć starijim i bolesnim članovima, posmrtno pomoći i pokrivanje dijela pogrebnih troškova. Novoizabrani predsjednik Kluba Ivan Bašić, koji je cijeli život proveo radeći u Zračnoj luci, pozdravio je i odluku predstavnika Zračne luke koji su obećali i dalje podržavati rad Kluba. Skupštine je završila jelom, pilom, glazbom i plesom.

KLUB VOJNIH UMIROVLJENIKA

22 godine borbe za prava

18. skupština Podružnice SUH-a Kluba vojnih umirovljenika Zagreba održana je 5. ožujka pod predsjedanjem Milivoja Boroše, te uz posebne pozdrave Milice Čavkić, potpredsjednice SUH-a. U raspravi o položaju vojnih umirovljenika, ali i boraca NOR-a, zaključeno je kako i dalje postoji negativan odnos, iako je riječ o ljudima koji ni na koji način nisu oštetili Hrvatsku, te su redovnim radom zaradili svoje mirovine. Iz godine u godinu bilježi se povećana smrtnost ove skupine umirovljenika, koji odlaze na vječni počinak degradirani, diskriminirani i materijalno oštećeni. K tome, tvrde, netočno je da su njihove mirovine izračunate prema koeficijentu od 63,22%, već su bitno niže. Sva su im vrata zatvorena, nitko ih ne želi primiti na razgovor.

S obzirom da su mirovinskim propisima vojni umirovljenici oštećeni u svojim pravima, te da kroz 22 godine od osnutka Podružnice, nisu uspjeli ishoditi poboljšice, odlučeno je da se obavi razgovor s rukovodstvom SUH-a i iznađu nove mogućnosti.

10. ožujka je izaslanstvo ove Podružnice u sastavu Milivoj Boroša, Mladen Komorski, Miodrag Cokić i Milan Lovreković primili predsjednica SUH-a Jasna A. Petrović, potpredsjednice Milica Čavkić i Biserka Budigam te zamjenik predsjednice Milan Tomičić. Upoznati su s inicijativama SUH-a koje su u pripremi - zahtjevom za ocjenu ustavnosti članka 80 Zakona o mirovinskom osiguranju, te unificiranom modelu usklađivanja mirovina za sve umirovljenike. Inicijative su pozdravljene, a dogovoreno je i da se svi članovi koji to žele žale na rješenja o razdvajanju mirovina.

GORNJA DUBRAVA

Osnovana nova podružnica

25. veljače održana je Osnivačka skupština Podružnice SUH-a Gornja Dubrava u prostoru Mjesnog odbora, Dravska ulica broj 4., s početkom u 10 sati. Sjednicu je otvorila predsjednica Inicijativnog odbora za osnivanje Podružnice Đurđa Veseljak te predložila dnevni red, nakon čega se, sukladno demokratskoj tradiciji, izabralo radno predsjedništvo koje je vrlo ozbiljno dovelo skupštinu do punovažnih odluka.

Za predsjednicu je izabrana Božica Smoljan, za zamjenicu Đurđa Veseljak, za tajnika Ivan Kudelić, a za blagajnicu Nada Blažević. Unatoč početnom malom broju članova, entuzijazam ove male grupe obećava bolje rezultate. Skupštini je prisustvovala i Biserka Budigam, predsjednica Povjereništva SUH-a Zagreb, te ih je upozнала s programom rada Povjereništva i SUH-a i brojnim inicijativama. Slijede akcije i druženja!

NOVIGRAD

Rosetta
Milos - nova
predsjednica

Članovi novigradske Podružnice prije četiri mjeseca oprostili su se od svog dragog kolege i dugogodišnjeg predsjednika Ernesta Martinčića, koji je preminuo 11. studenog. Na posljednjoj izbornoj skupštini dodijeljena mu je čast doživotnog predsjednika, te je bio aktivan sve do posljednjeg dana. Samo dan prije smrti razgovarao je o sindikalnim problemima s predstavnicima talijanskog sindikata umirovljenika SPI CGIL iz Trsta.

Odlazak predsjednika poremetio je tijek aktivnosti u našoj Podružnici. Stoga smo na redovnoj skupštini, koja je uz veliki odaziv članova održana 21. veljače u Gradskoj vijećnici, izabrali novog predsjednika i tajnika. Dosadašnja tajnica Rosetta Milos imenovana je predsjednicom, a dosadašnji potpredsjednik Borivoj Benda tajnikom Podružnice.

Nadamo se da ćemo uspješno slijediti put kojeg smo zacrtali na skupštini, na zadovoljstvo svih članova, te uz podršku zamjenice gradonačelnika Sonje Šikanić, koja je izjavila da će u cijelosti podržati naše projekte u ovoj godini, te koliko god bude moguće pomoći u ostvarenju naših planova. (Borivoj Benda)

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske

Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo Glasila

Adresa Uredništva:

10 000 Zagreb, Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: Telefon/faks: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Nenad Pejušković

Tisak: GMG GRAF, Sesvete

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20.2.1996. Glasilo SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13. Zakona o porezu na promet, oslobođen obveze plaćanja poreza na promet.

Cijena: 5 kn

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4 000 kn; za pola stranice 3 000 kn i za četvrtinu stranice 2 000 kn.

DONJI MIHOLJAC

Male mirovine, a velike želje

Podružnica SUH-a Donji Miholjac 2. veljače održala je izvještajnu skupštinu, na kojoj su jednoglasno prihvaćeni izvještaji o radu i rebalans financijskog plana za proteklu godinu, kao i financijski te plan rada i aktivnosti za 2015.

U ožujku je burno: druženje članica u povodu Dana žena 8. ožujka, zatim izlet na Koridor, prikupljanje i darivanje humanitarne pomoći Udruzi umirovljenika u Gunji, izlet u Veliku na manifestaciju „Papući jaglaci“ 22. ožujka, te odlazak na kazališnu predstavu u osječkom HNK-u 28. ožujka. Uz navedeno, u tijeku su i pripreme za putovanje u Pulu/Brijune u travnju, a prikupljaju se i informacije vezane za šestodnevni boravak u Bizovcu kraj Osijeka ili Harkanju u Mađarskoj u lipnju, te tjedan dana na moru u kolovozu ili rujnu za 30 članova. U planu je veliki broj aktivnosti, naravno, u skladu sa željama članova i njihovim različitim mogućnostima, no naći će se tu za svakog ponešto. Male mirovine, a velike želje — no ipak se krećel! (Mira Kosić)

ZDRAVSTEVNI KUTAK

MOŽDANI UDAR

Kako ga prepoznati i spriječiti?

Moždani udar nastaje zbog iznenadnog lokalnog poremećaja moždane cirkulacije.

Kako ga prepoznati ?

Kod moždanog udara javlja se snažna glavobolja, mučnina sa nagonom na povraćanje, otežan govor, poremećaji motorike i poremećaji svijesti raznog stupnja, do potpunog gubitka svijesti i kljenuti. Obično se javlja u osoba starije životne dobi.

Što pogoduje moždanom udaru ?

Moždanom udaru su sklone osobe koje konzumiraju alkohol, puše, boluju od visokog tlaka, imaju povišene razine masnoće u krvi, pate od srčanih bolesti i poremećaja srčanog ritma i šećerne bolesti, premalo kretanja i debljine.

Što učiniti kod simptoma moždanog udara?

- Hitni neurološki pregled u bolnici
- Laboratorijski nalazi, CT i MR mozga

Rehabilitacija nakon moždanog udara je dugotrajna zbog poremećaja pokretljivosti, govora i svijesti.

Na vrijeme uočeni simptomi prijetećeg moždanog udara i pravovremeno liječenje rezultirat će dobrim ishodom ili manjim invaliditetom. Nažalost, ponekad imamo smrtni ishod.

Kako bi smanjili rizik moždanog udara za 2/3 dobro je znati broj **035 140 530?**

- 0 - nismo debeli
- 3 - svaki dan hodamo 3 km
- 5 - izbjegavamo u hrani: sol, mast, šećer, bijelo brašno i bijelu rižu
- 140 - sistolički tlak iznad 140
- 5 - koncentracija glukoze krvi natašte
- 3 - koncentracija LDL kolesterola u krvi
- 0 - bez ovisnosti: pušenje, nikotin, droge

Dragi umirovljenici pridržavajte se broja 035 140 530 i prevenirajte moždani udar!

Vaš doktor, Prim.dr. **Peter Brinar**

Depresija

Naslov zvuči svakako čudno i nestvarno no okrenemo li se oko sebe nećemo vidjeti depresivne ljude ako smo radosni i zadovoljni, ali ako smo tužni i turobni, svatko će nam se činiti tužnim.

Mi gledamo ne samo svojim očima nego i unutrašnjim okom na bližnjega. I dio nas stapa se s njegovim raspoloženjem. I tako nastojim u životu primijetiti i ono nešto više kod ljudi. No prevarim li se ponekad? Ne samo ponekad, nego vrlo često.

Sjedim tako neki dan u veselom društvu, nas sedamdesetak. Svi se radosno pozdravljaju, ljube, smiju. Neki se nisu vidjeli još od Martinja, a to je, čini se nekima, bilo jako davno. Neki su se vidjeli za Božić i Novu godinu te radosno nazdravili novim, sretnijim danima. Danas moraju što brže „odraditi“ službeni dio jedne izborne skupštine, da bi napokon dočekali večeru i ples uz muziku iz nekog prošlog vremena, koju izvodi stariji gospodin na svojim klavijaturama. Oko mene su sve vedra i nasmijana lica, rasplesana tijela u ritmu tanga i ugodni žamor sjetne melodije, pored mene jedna dama pjevuši, zamišljena daleko u svojoj mladosti.

Dvije strane zrcala

Neprimjetno se iskradam i napuštam veselo društvo, misleći kako će ples i zabava potrajati dugo u noć, ali... Već u tramvaju sustiže me grupa koja žuri na autobus kući. Drugoga dana nazvala me jedna gospođa koja je sjedila blizu mene i koju nisam posebno zamijetila, jer su sve bile vesele, nasmijane i raspjevane. K meni je došla osoba koja je bila tužna i zabrinuta i kao da je to bila neka osoba koju susrećem prvi puta. Problemi u obitelji zaognuli su je tugom. I bolest je sada bila vidljivija nego u sretnom društvu. Rekla je da su gotovo svi vrlo brzo otišli iz restorana, da je veselju brzo došao kraj.

Nazvala sam poznanicu da provjerim što se dogodilo, a ona je jednostavno rekla „svi su bili nekako tužni i brzo smo se razišli“. Razmišljala sam, jesmo li mi bili na istoj zabavi? Ja sam sve doživjela jako veselo, a oni govore o depresiji. I nakon što mi se javilo još nekoliko osoba iz istoga društva, tražeći pomoć i rješenje nekih svojih problema, shvatila sam da je zabava bila samo privid i pokušaj da na trenutak pobjegnemo od sebe i svojih briga.

pod maskom osmijeha

U želji da pomognu svojoj djeci, ljudi se lišavaju svojih materijalnih dobara (uštedevine ili čak vlastitog stana), a onda se pitaju - kako dalje? Neki misle da su djeca nezahvalna, drugi se pak tješe da su ovo okrutna vremena, da nema posla za mlade i da je za to krivo samo društvo koje se nije znalo dobro pripremiti za nadolazeći kapitalizam. No ipak, svi u samoći vlastite duše gube samopouzdanje, postaju nesigurni te jedva čekaju prijateljsko lice i riječi utjehe. Dobro je dok je to samo difuzni strah od sutrašnjice, uz utjehu da su već u godinama u kojima imaju malo prohtjeva i sve manje potreba, te misao - preživjet ćemo. Mnogo je teže onima koji se zatvaraju u sebe, i u svojoj samoći razmišljaju da sami skončaju svoj život, ali zbog moguće osude i podsmjeha okoline ne žele potražiti stručnu pomoć. To je prava depresija s kojom se svakodnevno bore i skrivaju u osami vlastitih misli i doma.

Jučer je kod mene na razgovoru bila jedna gospođa, koju je vlastita kćer prevarila. Plačući je rekla kako joj sad ne preostaje ništa drugo nego da se ubije. Danas je po tko zna koji put došla moja redovna posjetiteljica. Nesigurna je, jer je prevarena za veliki novac od prodane nekretnine. Živjela je sređenim životom, ima dvoje punoljetne i samostalne djece, koja su razočarana majčinom lakomislenošću, te joj uz najbolju volju ne mogu pomoći u nevolji koja ju je snašla. Podstanarka je u vrlo skromnom stanu. Izgubila je samopoštovanje, često je razdražljiva jer ju mori neimaština i depresija. Nemoćna je, zatvorena u svojoj samoći i dugo u noć čita pisma obećanja o povratu novca i rješavanju svojih problema. Pomalo gubi kontakt sa stvarnošću...

U pogrešnim rukama

U posljednje vrijeme susrela sam dvije vrlo slične priče. Žene, starije od 75 godina, ostale su udovice i odlučile su si osigurati mirnu starost, a kako nisu imale vlastitu djecu, jedna je svoju kuću ugovorom o doživotnom uzdržavanju dala jednoj mladoj siromašnoj obitelji s petero djece, koji su joj obećali svu skrb. No čim su stavili zabilježbu u gruntovnici, promijenili su ponašanje i sad ne samo da ne brinu o njoj, već je svakodnevno i ugro-

žavaju. U centru za socijalnu skrb pokušavaju je umiriti, jer ovo rješenje smatraju povoljnim za obitelj davatelja uzdržavanja, a tako i za ovu usamljenu staricu. Ona k tome ima i ovrhu mirovine zbog nekog ranijeg imovinskog spora sa susjedom.

Za stare ljude koji su si željeli priskrbiti mirnu i bezbrižnu starost, u jednom su trenutku, u dobroj vjeri, povjerovali krivoj osobi ili osobama iz njihove obitelji ili možda umreženim pojedincima koji iskorištavaju njihovu neinformiranost, naivnost i vjeru u ljudsku dobrotu. Strahovi u starosti povećavaju nesigurnost, slabljenje samopouzdanja i neke oblike demencije. Kod nekih osoba izazivaju agresivno ponašanje prema okolini ili sklonost samokažnjavanju, a često je bježanje u alkoholizam, apatiju ili pokušaj suicida. Svaki od ovih oblika treba pravovremeno prepoznati i liječiti. U sveprisutnom siromaštvu našeg društva, mnogo je onih s mizernim mirovinama koji životare u samačkim domaćinstvima...

Ovo je jedna od najranjivijih skupina umirovljenika, koja je još i u porastu, jer mirovine ne prate povećanje troškova života, a zbog zdravstvenih tegoba mogućnost nekih povremenih poslova gotovo je nemoguća. Oni su čak i manje depresivni, jer su čitavog života imali skromna primanja pa su naučili i skromnije živjeti, i ne okrivljuju sebe za eventualne pogreške, jer nisu ništa izgubili svojom krivnjom.

Ovih je dana u Zagrebu (Siget) otvoren „socijalni dućan“ i prvi posjetitelji bili su upravo umirovljenici koji ne primaju nikakav oblik socijalne pomoći, a već su u zoni siromaštva. Takvih je, nažalost, sve više, a prema nekim procjenama čak i do 40 posto!

U Zagrebu je od 26 do 28. veljače održan 4. hrvatski kongres o prevenciji i rehabilitaciji u psihijatriji s međunarodnim sudjelovanjem. Jednim istraživanjem pod naslovom „Starost i depresija“ ispitivala se pojavnost i razina depresije među osobama starijim od 65 godina u Osječko-baranjskoj županiji. U ispitivanju je sudjelovalo 517 ispitanika, a rezultati su pokazali kako je depresivnost prisutna kod čak 356 (69%) ispitanika, od kojih je umjerena kod njih 245 (47%), a 111 (22%) izjasnilo se da pati od teške depresije. Te-

ža je kod ispitanika nižeg stupnja obrazovanja, udovaca, te onih koji imaju djecu, kod muškaraca je nešto veća - 72%, naspram 66% žena. Teška depresivnost značajno je izraženija kod onih čija djeca rjeđe dolaze u posjete i kojima je potrebna tuđa pomoć i njega, te kod onih koji su u dom došli zbog nemogućnosti skrbi u vlastitom domu. Potrebu za psihološkim savjetovanjem ima 361 (71%) ispitanika što znači da je potrebno uvođenje adekvatnih Savjetovaništa, kao što je i naše.

Šatorom protiv depresije?

Posebno zanimanje izazvao je rad po naslovom „Šatorom“ protiv depresije“. Svrha rada bila je prikazati zajedničku poveznicu u ostvarivanju ljudskoga dostojanstva i težnju vraćanja promijenjenog identiteta pojedincu stanovite skupine, u ovom slučaju braniteljske populacije. Upravo smo Podružnici umirovljenika oružanih snaga RH predložili psihosocijalnu potporu organiziranjem dnevnih boravaka, jer psihologija grupe je dimenzija koja daje sigurnost i snagu pojedincu, smanjuje stres, patnju i depresiju.

A grupa koja je iz godine u godinu sve depresivnija, i koju društvo često proziva, naši su umirovljenici, a oni koji su mirovine stekli po posebnim propisima, često bezrazložno bivaju etiketirani kao osobe s „povlaštenim mirovinama“. To su obični smrtnici (radnici u policiji i

Svi u samoći vlastite duše gube samopouzdanje, postaju nesigurni te jedva čekaju prijateljsko lice i riječi utjehe. Dobro je dok je to samo difuzni strah od sutrašnjice, uz utjehu da su već u godinama u kojima imaju malo prohtjeva i sve manje potreba, te misao - preživjet ćemo.

pravosuđu, borci NOB-a, branitelji) koji su radili u otežanim radnim uvjetima i zbog toga su dobili „beneficirani staž“. A najnovija „rješenja“ koja stižu, ovim umirovljenicima oduzimaju i ono malo nade i optimizma, a depresija krupnim koracima grabi naprijed.

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

*Odgovara:
Milan Tomičić,
dipl. pravnik*

Tajna oporuka

Pitanje: Htio bih sastaviti oporuku čiji bi sadržaj ostao tajna do moje smrti. To želim učiniti zato što bi oporuka vjerojatno prouzročila pravi „rat“ u mojoj mnogobrojnoj obitelji, u kojoj svi očekuju da budu spomenuti, a neće. Mogu li sastaviti oporuku čiji sadržaj nitko neće saznati sve dok ne umrem? Trebam li oporuku ovjeriti kod javnog bilježnika? Gdje ju čuvati?

Odgovor: U Vašem slučaju, najbolje je sastaviti vlastoručnu oporuku koju trebate sami napisati i potpisati. Za takvu vrstu oporuke nisu Vam potrebni svjedoci niti usluge javnog bilježnika. Oporuku možete sami čuvati, ili ju predati na čuvanje drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi u koju imate maksimalno povjerenje. Tako će sadržaj oporuke ostati tajna do Vaše smrti, a to je ono što ste i željeli.

Nepromišljeni nasljednik

Pitanje: Prije mnogo vremena s roditeljima sam sklopio ugovor o odricanju od nasljedstva, za što sam dobio značajnu novčanu naknadu. Ugovor je solemniziran kod javnog bilježnika koji nas je upozorio na posljedice tog ugovora. U međuvremenu su moji roditelj postali još bogatiji, tako da sam ja potpisom ugovora zapravo loše prošao. Mogu li povući izjavu o odricanju, budući da je ona za mene očito štetna?

Odgovor: Nažalost, člankom 135. st. 1. Zakona o nasljeđivanju određeno je da se izjava o odricanju ne može opozvati. Doduše, Zakon predviđa i mogućnost pobijanja izjave o odricanju od nasljedstva po općim pravilima o pobijanju pravnih poslova zbog mana volje (prijetnja, sila, zabluda), ali Vaša procjena o isplativosti odricanja od nasljedstva sigurno ne spada u te slučajeve.

Novi ugovor o uzdržavanju?

Pitanje: Živim sa svojim dugogodišnjim partnerom, a kako se on brine o meni, nedavno smo sklopili ugovor o doživotnom uzdržavanju kojim se obvezao uzdržavati me sve do moje smrti, nakon koje će mu pripasti moja imovina. Naši međusobni odnosi su idilični, tako da nemam razloga sumnjati da će se ugovor poštivati na obostrano zadovoljstvo. Međutim, naknadno smo došli do zaključka da bi i mene trebalo osigurati u ulozi davatelja uzdržavanja, jer što će se dogoditi ako on umre prije mene? Oboje imamo brojnu rodbinu, a naša imovina nije beznačajna. Molim Vas da mi odgovorite - možemo li sklopiti novi ugovor o doživotnom uzdržavanju u kojem bih ja bila davatelj uzdržavanja, i u kakvoj formi?

Odgovor: Ne postoje nikakve zakonske prepreke koje bi vam onemogućile sklapanje ugovora o doživotnom uzdržavanju sa svojim partnerom, u kojem biste Vi bili davateljica uzdržavanja. Bilo bi idealno da ste se na to odlučili u trenutku sklapanja prvog

ugovora, no nema zapreke da se sastavi novi ugovor u kojem ćete Vi biti u ulozi davateljice, a partner će se obvezati da će njegova imovina poslije njegove smrti biti Vaša.

Sebična braća

Pitanje: Nakon smrti moje majke provedena je ostavinska rasprava te je izdano ostavinsko rješenje, kojim sam sa svojom dvojicom braće postala suvlasnica garsonijere, s tim da je svatko dobio jednu trećinu. Međutim, braća žele prodati garsonijeru, a mene ništa ne pitaju. Na moj upit, jedan od njih mi je zaprijetio da će njih dvojica garsonijeru, a novac podijeliti. Gdje sam ja u toj priči? Mogu li je prodati bez mog potpisa?

Odgovor: Nitko bez Vaše suglasnosti i potpisa ne može prodati Vaš udjel u garsonijeri. Ostali suvlasnici mogu slobodno prodati svoje udjele, ali ne i Vaš. Opreza radi, savjetujem Vam da temeljem pravomoćnog ostavinskog rješenja ishodite spis uknjižbe prava vlasništva u pripadajućem dijelu, osim ako to već niste učinili.

Unaprijed nasljednici?

Pitanje: Udovica sam i majka dvojice sinova, a kako raspoložem značajnom imovinom, htjela bih ju podijeliti tako da oba sina budu zadovoljna. Nikako ne želim da se sinovi svađaju oko toga što kome pripada. Ako ostavim oporuku, pitanje je hoće li raspodjelom biti zadovoljni, a kad se u to još umiješaju njihove žene, eto svađe među mojom djecom. Postoji li način da unaprijed pristanu na raspodjelu imovine, te da ih to poslije moje smrti obvezuje?

Odgovor: Predlažem Vam da otvoreno razgovarate sa sinovima, te da se oni dogovore kome će što pripasti od Vaše imovine. Kada se dogovore, sklopite ugovor o ustupanju i raspodjeli imovine za života, koji u praksi obično nosi naziv Nasljedno pravni ugovor. Ugovor morate potpisati Vi i svaki od Vaših sinova, a valjan je ako je ovjeren od nadležnog suda, odnosno ako je sastavljen u obliku javnobilježničkog akta ili solemniziran od javnog bilježnika. Naročito treba voditi računa o tome da se prijenos vlasništva obavlja nakon Vaše smrti, nikako prije.

Iz invalidske u starosnu

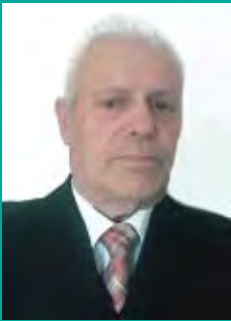
Pitanje: Imamo 67 godina i 33 godine radnog staža. Prije 5 godina ostvario sam pravo na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad. S obzirom da sada ispunjavam uvjete za starosnu mirovinu, trebam li podnijeti odgovarajući zahtjev?

Odgovor: Zahtjev za starosnu mirovinu možete podnijeti ako ste nakon umirovljenja ostvarili jednu godinu radnog staža, što je uređeno Uredbom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN br. 151/14). Dakle, bez ispunjenja navedenog uvjeta, Vaš zahtjev za određivanjem starosne mirovine bit će odbijen.

**Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika**

01/46 55 111/244

Družite se i organizirajte, svi imamo iste probleme!

Milan Zornada,
predsjednik
Podružnice
SUH-a Roč

Poručio bih svim umirovljenicima - družite se i organizirajte u udruge, klubove. Zar nemamo iste probleme i zar nismo samo ujedinjeni jači? Trebamo stvarati zajedničke programe i prestano se boriti za naša prava, bolji standard i zdravstvenu zaštitu. I pomažite jedni drugima, jer netko će i vama dobro učiniti!

Umirovljeni prometni tehničar i ponosni otac dvaju sinova te petero unučadi, Milan Zornada rođen je u malome selu Rim podno Roča, u Općini Buzet u Istri. Budući da je njegova peteročlana obitelj živjela samo od skromnih primanja oca stolara, u vrijeme uoči Prvog svjetskog rata, proživio je, ispričao nam je, vrlo teška vremena. No nakon godina lutanja „trbuhom za kruhom“, danas sa suprugom sretno živi na svom malom imanju u Rimu.

Prvi posao dobio je na građevini u Postojni na jugozapadu Slovenije, nakon čega je tri godine radio na izgradnji tvornice cementa u Umagu, sve do odlaska na dvogodišnju vojnu službu u tadašnjoj JNA. Iduća postaja, 1962. godine, bile su Jugoslavenske željeznice, kada je primljen u prometnu sekciju Divača u Sloveniji na neodređeno vrijeme. Uz rad je pohađao razne tečajeve te stekao kvalifikacije za skladištara, manevrista/kočničara/skretničara, manipulanta, konduktera i vlakovođu, a 1976. je krenuo u jednogodišnju prometnu školu u Ljubljani.

- Ondje sam uspješno položio sve ispite, stekao srednju stručnu spremu i zvanje prometnog tehničara, te se zaposlio na željezničkoj stanici Podgorje. No krajem '78. zatražio sam premještanje na stanicu u Roču, što mi je na moje veliko zadovoljstvo i odobreno. Ondje sam ostao sve do 1993., kada sam uz dokup tri godine radnoga staža, 1. srpnja iste godine otišao u mirovinu s punim stažom od 40 godina — priča naš vrijedni istarski predsjednik.

Njegova sindikalna priča započela je u siječnju 1994. kada je kasnija predsjednica, sada pokojna Bernardica Herceg, sazvala sastanak umirovljenika iz okolice, na koji se odazvalo njih šezdesetak, na kojem je iznijela prijedlog o osnivanju neke udruge umirovljenika, poput ogranka Gradske udruge umirovljenika Buzet.

- Godinu dana nismo znali što i kamo, no kada smo ostvarili kontakt s Ljubom Šergom i Netom Živković iz Podružnice SUH-a Pula, sve se pokrenulo te su nam ponudili pomoć pri registraciji Podružnice Roč. Krajem '94. na sastanku odbora Herceg je prisutnima obrazložila ulogu, smjernice i programe SUH-a, nakon čega je prijedlog o priklju-

čivanju SUH-u jednoglasno prihvaćen. Odmah smo krenuli s prikupljanjem potrebne dokumentacije i već u prvoj polovici 1995. dobili svoj pečat i žiro račun. U startu sam imenovan zamjenikom predsjednice, a naročito sam pomagao u prijevozu na sastanke ili događanja drugih organizacija. Uz ostalo, bio sam zadužen i za skupljanje članarine te obavljanje članova o aktivnostima poput druženja, izleta, predavanja i zdravstvenih pregleda. Želja nam je bila izvući stanovnike ove male ruralne sredine iz njihovih kuća, obogatiti im život izletima u druge dijelove Lijepe naše te im pružiti priliku za stjecanje novih poznanstava i prijateljstava.

Predsjednikom Podružnice Roč Milan je imenovan još davne 2003. godine, a osobito se zalaže za održavanje dobrih odnosa i suradnju s ostalim udrugama, pogotovo s onima na području Buzeta. Tu je i prijateljstvo s podružnicom SPI Nabrežina iz Kraške visoravni, Okrug Trst, s kojom su se pobratimili još 1998., a osobito je ponosan na činjenicu da Roč s oko 170 članova ima najveći postotak učlanjenja u Hrvatskoj s obzirom na broj umirovljenika.

- Prioritet nam je budno pratiti program i izvršavati zadatke koje proizlaze iz središnjice SUH-a u Zagrebu i koordinacije u Puli, te održavati kontakt s lokalnom upravom, Domom za starije i nemoćne te službama socijalnog karaktera. Sam rad i zalaganje našeg Sindikata za svaku je pohvalu, imamo dobre odnose sa svim Podružnicama i raduje me kada vidim visoki odaziv na nekom druženju ili izletu, kao npr. na Dan žena kad se okupilo 40 posto članova.

Takva lijepa događanja se onda prepričavaju danima, a svako aktivno sudjelovanje je važno jer tako, uz druženje, imamo priliku iznijeti svoja mišljenja, prijedloge te upozoriti na probleme svoje Podružnice. Primjerice, prostorije koje koristimo dijelimo s Mjesnim odborom, pa iako bih volio dočekati da imamo naše vlastite, novca je, nažalost, sve manje. Poteškoće nam stvara i stara elektronička oprema koja nam je donirana i već je odradila svoje. Isto tako, već par godina imam želju svoje mjesto predsjednika prepustiti nekome mlađem, sa svježim idejama, ali to mi za sada nikako ne polazi za rukom.

Ovom prilikom poručio bih svim umirovljenicima — družite se i organizirajte u udruge, klubove, no ne i mimo SUH-a! Zar nemamo iste probleme i zar nismo samo ujedinjeni jači? Trebamo stvarati zajedničke programe i prestano se boriti za naša prava, bolji standard i zdravstvenu zaštitu. I pomažite jedni drugima, jer netko će i vama dobro učiniti! (Marina Tripović)

Drage sugrađanke i sugrađani!

Uskrs, najveći kršćanski blagdan nagoviješta nadu i vjeru, potvrđuje vrijednost žrtve i žrtvovanja za druge te nam daje snagu da prevladamo strah i nedaće, da prihvatimo život ispunjen ljubavlju i radošću.

Vjerujemo da dobro pobjeđuje zlo, a da svjetlo gasi tamu. I ovo korizmeno vrijeme poziva nas na istinske promjene u našem životu i potiče nas da budemo bolji prema sebi i drugima.

U želji da u svojim srcima osjetite radost života i blagoslov Uskrsa, upućujemo vam najiskrenije čestitke!

Gradska uprava Grada Zagreba